

BBBeter Nederland

**Er staat veel
op het spel**

Verkiezingsprogramma

Europees Parlement 2024 - 2029

Voorwoord

Wij gaan Europa in

Voor je ligt het eerste Europese verkiezingsprogramma van BBB. Graag richten wij allereerst een bijzonder woord van dank aan de mensen die in de afgelopen maanden ons eerste Europese verkiezingsprogramma hebben samengesteld. Wij zijn bestuur, beleidsmedewerkers, kenniscentrum, communicatieafdeling, leden, burgers, vakmensen, medewerkers van het Partijbureau, programma-commissie, kernteam en in het bijzonder het schrijfteam en de penvoerder, dankbaar voor het vele verzette werk.

De Europese samenwerking lijkt een vanzelfsprekendheid voor vele inwoners van ons land en andere Europese landen, maar dat is het niet. Er staat veel op het spel. Mensen ervaren en voelen dat de Europese Unie onvoldoende democratisch is of handelt. Ze vinden dat er te weinig naar ze wordt geluisterd. Zij zijn toe aan nieuwe politiek, aan een Beter Nederland middels een Beter Europa. BoerBurgerBeweging gaat die mensen wél een stem geven.

Voedselzekerheid, energiezekerheid, bestaanszekerheid, veiligheid, welzijn en welvaart staan op het spel. Dit komt deels door zaken van buitenaf, zoals oorlogen en onrust buiten de EU, maar ook door jarenlange verwaarlozing binnen de EU, van de grondslagen van onze manier van leven in welvaart, vrijheid, rechtsstaat en een werkende democratie. Hierdoor is Europa kwetsbaar geworden en afhankelijk van andere grootmachten en landen buiten Europa, terwijl de interne eenheid scheuren vertoont. In steden voelen burgers dat zekerheden als betaalbare energie en boodschappen niet langer vanzelfsprekend zijn, terwijl niet alleen in Nederland, maar in gehéél Europa het platteland in brand staat door de gevolgen van nationale en Europese politieke keuzes.

BBB is bezig aan een snelle en veelbetekenende opmars: 7 zetels in de Tweede Kamer, met 16 zetels de grootste in de Eerste Kamer, de grootste in alle provincies, in 10 van de 12 provincies in Gedeputeerde Staten, de grootste in het Interprovinciaal Overleg (IPO) en vertegenwoordigd in alle 21 waterschappen in Nederland. En nu gaan we ook Europa in! En dat is hard nodig. De Europese Unie heeft dezelfde krachtige BBB-stem nodig als Nederland. De krachtige stem, gecombineerd met gezond verstand, die boeren en burgers wél hoort en ziet.

De Europese Unie is voor velen onherkenbaar geworden en te ver verwijderd van gewone hardwerkende Nederlanders. Maar de Europese Unie is wél van ons, de Europese Unie is van de fabrieksarbeider in Terneuzen, de verpleegkundige in Gouda, de politieagent in Amsterdam, de leraar in Losser, de visser op Urk en van de boer in Hoogersmilde. BBB zal dag na dag in de Europese besluitvorming het perspectief en de praktijk van het dagelijkse leven van de boeren, vissers en burgers inbrengen.

BBB gaat ervoor zorgen dat de Europese Unie er weer is voor burgers, boeren, voor gemeenschappen, families en ondernemers. BBB doet dat vanuit het denken vanuit gemeenschappen, het 'behouden van het goede', de beginselen van Noaberschap (zorgen voor elkaar), authenticiteit, professionaliteit, de gulden regel (*"behandel een ander zoals jezelf behandeld wilt worden"*) en bescherming van de, steeds vaker door de overheidssfeer aangetaste, burgerlijke vrijheden. BBB gaat de huidige Europese Unie hervormen naar een Europese Unie waarin elke Nederlander en elke Europeaan zichzelf gehoord en gezien voelt, waarin recht gedaan wordt. Deze samenwerking moet weer worden ervaren als dienstbare toevoeging voor landen met eigen bevoegdheden, in plaats van als regelzuchtige ballast, die voor heel Europa dezelfde regels oplegt. Europees Noaberschap betekent dat je als goede buur altijd klaarstaat voor elkaar, je samenwerkt om problemen op te lossen en elkaar verwelkomt op het nationale erf. Maar een goede noaber geeft zijn burens ook ruimte om eigen keuzes te maken, activiteiten te ontplooiën en bewaart gepaste afstand tot de nationale soevereine sfeer van zijn buurlanden.

BBB wil niet dat de Europese Unie bevoegdheden en taken uitvoert die beter of even goed door gelijkwaardige, 'lagere', decentrale overheden kunnen worden uitgevoerd. 'Lagere' decentrale overheden, zoals provincies en gemeenten, staan dicht bij de praktijk en realiteit van burgers. Daarom moet de Europese Unie zich op bepaalde dossiers terughoudender opstellen en moet Nederland vaker op de rem trappen. Verdere overdracht van bevoegdheden aan Brussel of gemeenschappelijke schulden zal BBB dan ook niet steunen. Nederland moet in Brussel knokken voor zijn eigen burgers, voor zijn eigen boeren, voor zijn eigen vissers, voor zijn eigen (familie)bedrijven en gepensioneerden.

De Europese Unie moet vooral een Unie blijven van volken en van regio's, die de BBB viert in al hun verscheidenheid. De Europese Unie kan alleen succesvol voortbestaan wanneer deze welvaart brengt voor hardwerkende burgers, voor regio's en het platteland en niet slechts als uiting van vervreemdende globalisering wordt ervaren. BBB staat voor een Europese Unie waar ruimte is voor nationale industrieën, waar we onze sectoren koesteren en behouden, waar voedselproductie voorop staat in plaats van groene sprookjes, waar banen niet geëxporteerd worden naar lagelonenlanden en waar krachtiger wordt omgegaan met ondermijnende import uit landen waarvan de productiewijze niet voldoet aan onze eigen hoge productie-eisen voor milieu, dierenwelzijn en werknemers. We mogen niet importeren wat we hier niet mogen produceren.

BBB bouwt de komende jaren aan een Europa waar de nuchtere realiteit van dorpen, plattelandsgemeenten en stadswijken centraal staat. We willen de gang van zaken in Brussel democratischer, transparanter en tastbaarder maken. Een Europese Unie van een krachtige interne markt, die de binnenlandse productie van al haar lidstaten koestert en haar grenzen op orde heeft. Die zich bekommert om de economische en sociale staat van haar stedelijke én plattelandsregio's en voedselproducenten, (maak)industrie en familiebedrijven koestert. Die samenwerkt aan vrede, vrijheid, veiligheid en zekerheid. Een Beter Europa gedienschtig aan een Beter Nederland. Een Europa met Europees Noaberschap!

Sander Smit | *Lijsttrekker BBB Europa*

Caroline van der Plas | *Partijleider BBB*

Inhoudsopgave

Voorwoord - Wij gaan Europa in!	2		
Inhoudsopgave	5		
Inleiding	7		
1 Europese samenwerking	8	4 Landbouw, natuur en visserij	32
Onze visie	8	Onze visie	32
Bevoegdheden	9	Landbouw en natuur	33
Subsidiariteit	10	Landbouw	34
Procedures en instituties	10	Natuurbeleid	39
Democratische controle	12	Visserijbeleid	41
Uitbreiding	13		
Rechtsstaat, kernwaarden en verscheidenheid	14	5 Buitenland, handel en veiligheid	44
Krachtige regio's	15	Onze visie	44
		Buitenlandbeleid	45
		Handelsbeleid	47
		Defensiebeleid	48
		Veiligheidsbeleid	50
2 Energie, klimaat en milieu	16	6 Asiel en migratie	52
Onze visie	16	Onze visie	52
Klimaatdoelstellingen	17	Belangrijke feiten	53
Energievoorziening	18	Instroom beperken	53
Broeikasgasreductie	20	Procedures	54
Klimaatadaptatie	22	Misbruik	56
Financiële aspecten	22	Arbeids- en studiemigratie	57
Milieu	23		
3 Concurrentiepositie en interne markt	24	7 Monetair, financieel en begrotingsbeleid	58
Onze visie	24	Onze visie	58
Regeldruk	25	Begrotingsbeleid	59
Interne Markt	26	Monetair beleid	61
Industriebeleid	26	Kapitaalmarkt- en bankenunie	62
Innovatie	27	Europese begroting en belastingen	63
Technologie en data	28		
Gezondheidszorg	29		
Infrastructuur en transport	31		

Inleiding

BBB staat positief-kritisch en trouw tegenover de Europese samenwerking, maar ziet ook dat er de afgelopen jaren veel is misgegaan. We lichten dat in 7 hoofdstukken toe. Vaak vragen we om 'minder Europa', héél soms om iets 'meer Europa'. Maar vooral vragen we om een Europese Unie die de belangen van boeren, burgers en bedrijven weer voorop heeft staan, want er staat veel op het spel:

 Het **vertrouwen** in de Europese Unie en instituties staat op het spel. BBB wil de onbelemmerde machtsoverdracht naar Brussel beperken en de machtsbalans herstellen door strikte toepassing van het subsidiariteitsbeginsel (het beginsel dat de Europese Unie alleen maatregelen neemt als dat doeltreffender is dan nationale, regionale of lokale maatregelen in EU-landen).

 De **energievoorziening** van burgers en bedrijven staat op het spel door overambitieuw klimaatbeleid. BBB wil realisme in het Europese klimaatbeleid en daarmee een betaalbare energievoorziening zekerstellen.

 De **concurrentiepositie** van het Europese bedrijfsleven staat op het spel. BBB wil de regeldruk verlagen en innovatie stimuleren om te voorkomen dat de concurrentiepositie van de Europese Unie verder wordt uitgehold.

 De **voedselproductie** staat op het spel. BBB pleit voor een snelle herwaardering van de hoogproductieve landbouw als voorwaarde voor voedselzekerheid en als strategische inzet op geopolitiek niveau. Boodschappen moeten betaalbaar blijven.

 De **veiligheid** van de Europese Unie staat op het spel. BBB pleit voor pragmatische samenwerking om onze collectieve defensie te versterken en strategische partnerschappen om onze afhankelijkheden te beperken.

 De **sociale verbondenheid** staat op het spel. BBB wil asielprocedures en opvang naar buiten de Europese Unie verplaatsen en een écht antwoord geven op de aanhoudende vluchtelingenstromen.

 De **euro** staat op het spel doordat het Europese monetaire beleid de grenzen van solidariteit overspant. BBB wil dat de begrotingsregels strikt worden gehandhaafd en dat de ontwikkeling richting een transferunie wordt gestopt.

Er staat veel op het spel. Het is de titel, rode draad en de conclusie van dit verkiezingsprogramma. En dat zeggen we niet lichtzinnig. De politieke en ambtelijke koers in Europa moet drastisch veranderen om ons continent te behoeden voor tegenspoed. BBB zal zich hier de komende 5 jaar tot het uiterste toe inspannen. Voor een BBBeter Nederland, samen op naar een Beter Europa!

Europese samenwerking

Onze visie

Het vertrouwen in de Europese Unie **staat op het spel** door decennia van sluipende machts-overdracht van de Europese hoofdsteden naar Brussel. BBB wil deze trend stoppen en pleit daarom voor strikte toepassing van het subsidiariteits- en proportionaliteitsbeginsel. Daarnaast wil BBB dat de Europese Unie meer ruimte laat voor flexibele samenwerking. Deze flexibiliteit is nodig om ook in de toekomst met 27 (en meer) verschillende talen en culturen grote economische- en veiligheidsuitdagingen aan te kunnen gaan.

De Europese Unie kent al jaren een democratisch tekort, met een groeiende kloof tussen Brussel en de Nederlandse burger als gevolg. Daarom wil BBB de democratische controle op de Europese Commissie vergroten en meer transparantie in de Europese besluitvorming. Om de regeldruk te verminderen, wil BBB dat nieuwe wetsvoorstellen voortaan eerst worden goedgekeurd door de Raad (waarin nationale vakministers zitten). Om overmatige regelgeving aan te pakken, pleit BBB voor de invoering van een beperkt wijzigingsrecht voor het Europees Parlement.

BBB heeft oog voor geopolitieke ontwikkelingen en erkent het belang van een krachtigere geopolitieke Europese Unie. BBB staat daarom open voor uitbreiding van de Europese Unie - zij het onder voorwaarden van de invoering van verschillende lidmaatschapsvormen en compromisloze handhaving van de toetredingscriteria zoals op het gebied van de rechtsstaat. BBB is voorstander van intensieve samenwerking op het Europees- en defensiebeleid en ziet daarvoor voldoende ruimte binnen de bestaande kaders, zonder het vetorecht op te geven.

De rechtsstatelijke en democratische beginselen vormen de basis van de Europese samenwerking. Het is daarom belangrijk dat bij ernstige schendingen van deze beginselen kan worden opgetreden. De Europese Unie kenmerkt zich daarnaast door verscheidenheid in culturen, tradities en (ethische) opvattingen. Die verscheidenheid moeten we koesteren en in ieder geval respecteren. Tot slot is de Europese Unie ook een samenwerking van regio's. BBB vraagt daarom aandacht voor streektaalen, plattelandsontwikkeling en de verbinding van grensregio's.

Europese samenwerking

Bevoegdheden

 Terug naar de kern opgave. De kernopgave van de Europese Unie is het creëren van een sterke en concurrerende interne markt, bescherming van voedselzekerheid, het voeren van gemeenschappelijk handelsbeleid en effectieve bescherming van de buitengrenzen. De rechtsstatelijke en democratische grondbeginselen en gedeelde kernwaarden vormen het fundament onder de samenwerking. Door decennia van sluipende bevoegdheidsoverdracht op beleidsterreinen buiten de kernopgave ervaren veel mensen een gevoel van verlies van nationale soevereiniteit. Het is onduidelijk waar Den Haag begint en Brussel eindigt.

Op de lange termijn is deze onduidelijkheid een bedreiging voor het vertrouwen in Europese samenwerking. BBB pleit daarom voor een verdragswijziging waarin herijkt wordt wat de kernopgave van de Europese Unie is en welke beleidsterreinen daar buiten vallen. Dit onderscheid helpt om de juiste prioriteiten in wetgeving te stellen. Ook helpt het om te bepalen waar meer ruimte is voor flexibele samenwerking én om verschillende lidmaatschapsvormen mee af te bakenen.

 Flexibele samenwerking. Als landen verdere samenwerking willen aangaan, kan dat wat BBB betreft vaker in flexibele kopgroepen. Andere landen kunnen zich op een later moment eventueel bij zo'n kopgroep aansluiten. Het voordeel van deze samenwerking is dat landen vrijwillig kiezen voor verdere samenwerking en daartoe niet verplicht worden omdat een meerderheid van andere landen ertoe heeft besloten. Een voorbeeld waar samenwerking in kopgroepen mogelijk is op het gebied van het defensie- en veiligheidsbeleid (zie ook: Hoofdstuk 5) en de kapitaalmarktunie (zie ook: Hoofdstuk 7).

BBB wil daarnaast meer ruimte bieden voor 'opt-outs'. Dat betekent dat lidstaten de vrijheid krijgen om deze beleidsterreinen weer op nationaal niveau te organiseren of om niet deel te nemen aan nieuwe wetsvoorstellen. Dit is bijvoorbeeld passend op terreinen waar het Europese beleid langdurig heeft gefaald of waar te weinig ruimte is voor nationale omstandigheden, zoals bij het asiel- en migratiebeleid en het natuurbeleid. Een voorwaarde hierbij is wel dat het terrein waarop niet of niet langer wordt deelgenomen, een beperkte impact heeft op het gelijke speelveld binnen de Europese Unie.

 Verdere uitbreiding bevoegdheden. BBB is tegen het recente voorstel van het Europese Parlement om de bevoegdheden van Brussel verder uit te breiden én de Europese Unie zelfs exclusief bevoegd te maken op het gebied van biodiversiteit en internationale klimaatverdragen. Deze voorstellen tot verdere bevoegdheidsoverdracht leiden af van de kernopgave van de Europese Unie en ondermijnen als machtsgreep het draagvlak en vertrouwen in de Europese samenwerking. BBB pleit voor een Europese Unie die zich de komende jaren volledig richt op haar kernopgave. Daarbuiten kunnen lidstaten op eigen initiatief de samenwerking verdiepen.

 Behoud van het vetorecht. BBB erkent het belang van slagvaardig Europees buitenland- en defensiebeleid vanwege toegenomen geopolitieke dreigingen. Het is voor BBB nu te vroeg om het vetorecht op te geven vanwege het risico dat kleine lidstaten daarbij worden overvleugeld door grote lidstaten. Daarnaast dwingt de unanimiteit tot gesprek en breed gedragen compromissen.

Subsidiariteit

 Handhaving subsidiariteitsbeginsel. Als de Europese Unie regels wil maken op een Europees beleidsterrein, geldt het subsidiariteitsbeginsel. Dit betekent dat wetgeving alleen op Europees niveau wordt aangenomen als dat doeltreffender is dan op nationaal, regionaal of lokaal niveau. Door strikte toepassing van het subsidiariteitsbeginsel komt beleid tot stand op het laagst mogelijke bestuursniveau, dicht bij de burger en toegesneden op de plaatselijke feiten en omstandigheden. Echter, de procedures die de toepassing van het subsidiariteitsbeginsel moeten garanderen, werken in de praktijk onvoldoende. Als gevolg daarvan breidt de Brusselse regelgeving al decennialang onbelemmerd uit. Dit ondermijnt het vertrouwen in de Europese samenwerking.

Voorbeeld: In het voorstel voor een Natuurherstelwet worden lidstaten rechtstreeks verplicht om steden te vergroenen door het planten van bomen. Een sympathiek idee, maar iets dat lidstaten heel goed op nationaal (of regionaal) niveau kunnen organiseren en geen regels vanuit Brussel vereist.

 Oprichting Europese Senaat. BBB wil de subsidiariteitstoets een centrale plaats in de Europese besluitvorming geven. Dat doen we onder andere door het huidige Comité van de Regio's tot een Europese Senaat te transformeren. Deze Europese Senaat krijgt de uitdrukkelijke taak om wetgeving te toetsen aan het subsidiariteitsbeginsel en deze zo nodig te blokkeren. Het voorstel van BBB is een variatie op eerdere voorstellen waarmee is geprobeerd om het subsidiariteitsbeginsel institutioneel te borgen, zoals een aparte Subsidiariteitskamer of een Constitutionele Raad. BBB kiest voor het Comité van de Regio's omdat het een bestaand instituut is en hiermee ook de positie van de regio's in de Europese besluitvorming wordt versterkt - tegen een centraliserende tendens in.

 Uitbreiding bestaande procedures. Naast het pleidooi voor een Europese Senaat, pleit BBB voor de uitbreiding van de gele- en oranje kaart-procedure met een rode kaart-procedure. Wanneer een meerderheid van de nationale parlementen een rode kaart 'trekt', gaat een voorstel van de Europese Commissie van tafel. Daarnaast wil BBB dat de procedure wordt uitgebreid met een proportionaliteits-toets zodat nationale parlementen ook de impact van een wetsvoorstel kunnen meewegen. Vooruitlopend op de aanpassing van deze procedures kan het subsidiariteitsbeginsel binnen bestaande kaders worden versterkt. Zo kan de afstemming tussen nationale parlementen worden verbeterd - zodat er vaker meerderheden voor een gele- of oranje kaart worden gevonden.

Procedures en instituties

 Geen initiatiefrecht, wel een wijzigingsrecht. Op dit moment heeft uitsluitend de Europese Commissie de bevoegdheid om nieuwe wetsvoorstellen te doen. BBB is tegen het voorstel om dit initiatiefrecht ook aan het Europees Parlement te geven. Dit zou leiden tot wildgroei en verdere politisering van de Brusselse regelgeving. De Europese Unie is juist gebaat bij vermindering van de regeldruk (zie ook: Hoofdstuk 3). Wel wil BBB dat het Europees Parlement de mogelijkheid krijgt om wijzigingen te initiëren in bestaande wetgeving, onder voorwaarde dat het voorstel wordt gesteund door een meerderheid van de nationale parlementen. Hiermee krijgt het Europees Parlement een instrument om doorgesloten regelgeving terug te snoeien of te moderniseren.

 Beperking wetgevingsinitiatieven. Op dit moment heeft de Europese Commissie de bevoegdheid om op eigen initiatief nieuwe wetsvoorstellen te doen. Deze aanjagersrol heeft zowel voor- als nadelen. Enerzijds neemt de Europese Commissie hierdoor een proactieve houding aan, waardoor snel kan worden gereageerd op nieuwe ontwikkelingen. Anderzijds leidt dit in de praktijk vaak tot overregulering. Daarom wil BBB de mogelijkheid onderzoeken om wetgevingsinitiatieven van de Europese Commissie eerst ter goedkeuring aan de Raad voor te leggen, waarin nationale vakministers zitten. Pas nadat de Raad heeft geoordeeld dat het voorstel prioriteit heeft, mag de Europese Commissie het voorstel verder uitwerken.

 Het Europees Parlement. Om de verbinding tussen Den Haag en Brussel te versterken, wil BBB dat Europarlementariërs maandelijks in een Europa-Kamer openbaar verslag doen van relevante dossiers en daarbij kunnen worden bevestigd door nationale- en provinciale volksvertegenwoordigers. Verder pleit BBB voor een beperking van het aantal initiatiefrapporten dat Europarlementariërs kunnen indienen. Het gaat hier om vrijblijvende voorstellen die afleiden van de kernopgave van het Europees Parlement, namelijk het controleren van de Europese Commissie en de controle op de uitvoering van wetgeving. Tot slot wil BBB dat de omvang van het Europees Parlement niet verder groeit dan de huidige 720 zetels - ook niet bij uitbreiding van de Europese Unie.

 Straatsburg. BBB vindt de maandelijks verplaatsing en verhuizing van het Europees Parlement naar Straatsburg niet meer van deze tijd: het is inefficiënt en kost onnodig en veel belastinggeld. Dit verhuiscircus dient te stoppen, al is hier wel een verdragswijziging voor nodig.

 De Europese Commissie. Op dit moment is er voor elke lidstaat een Eurocommissaris met een eigen portefeuille. BBB wil dat het aantal Eurocommissarissen gelijk blijft om te waarborgen dat elk land een stem houdt in dit machtige orgaan. Voor wat betreft het verder functioneren van de Europese Commissie, stelt BBB vast dat regelgeving vaak onvoldoende is toegesneden op de praktijk. BBB pleit daarom voor een aparte Eurocommissaris voor MKB- en Concurrentiepositie (zie ook: Hoofdstuk 3), maar ook voor meer focus op praktische sector kennis bij de werving van personeel en een grotere rol van externe experts uit de praktijk bij de voorbereiding van wetgeving.

 De Europese Verkiezingen. Er ligt een Europees voorstel op tafel met nieuwe regels rondom de organisatie van de verkiezingen van het Europees Parlement. Het voorstel voorziet in een verlaging van de kiesgerechtigde leeftijd naar 16 jaar, de introductie van zogenaamde 'transnationale lijsten' en eisen aan kieslijsten omtrent gendergelijkheid. BBB is tegen dit voorstel dat bovendien in strijd is met het subsidiariteitsbeginsel. BBB vindt het van groot belang dat de nationale volksvertegenwoordiging zeggenschap heeft en houdt over verkiezingen die in het eigen land georganiseerd worden, ook als het verkiezingen voor het Europees Parlement betreft.

Democratische controle

 Onderhandelingsmandaat Tweede Kamer. Het is goed gebruik dat Nederlandse ministers uitsluitend instemmen met Brusselse wetsvoorstellen indien daar in de Tweede Kamer een meerderheid voor is. Helaas ziet BBB dat leden van de regering zich hier niet altijd aan houden. Om die reden pleit BBB voor de invoering van een dwingend onderhandelingsmandaat voor Europese wetgevingsvoorstellen, zoals dat gebruikelijk is in het Deense en het Duitse Parlement. Het door de Tweede Kamer verleende mandaat bepaalt de ruimte van de minister bij onderhandelingen en stemmingen op Europees niveau.

 Transparante besluitvorming. Het besluitvormingsproces in de Europese Unie vindt deels plaats achter gesloten deuren. Met name de politieke besluitvorming van de nationale ministers in de Raad is onvoldoende transparant. Dat beperkt de mogelijkheid tot democratische controle en ondermijnt het vertrouwen in de Europese samenwerking. BBB pleit voor meer inzicht in besluitvorming van de Raad van de Europese Unie met de vakministers evenals in de Europese Raad van regeringsleiders.

BBB is ook voorstander van meer transparantie in het zakelijk communicatieverkeer van ambtenaren van de Europese Commissie - zoals dit in Nederland op vergelijkbare wijze is georganiseerd. Het openbaren van deze communicatie draagt bij aan het herstel van het vertrouwen tussen Europese instellingen en de burger. Dat vertrouwen is met name gedurende de coronacrisis beschadigd geraakt.

 Controle op de Europese Commissie. Op dit moment heeft het Europees Parlement een beperkte rol bij de benoeming van de Europese Commissie. Ook heeft het Europees Parlement geen mogelijkheid om individuele Eurocommissarissen te 'ontslaan'. BBB wil de controlerende taak van het Europees Parlement versterken. Het Europees Parlement moet de mogelijkheid krijgen om de aanstelling van individuele Eurocommissarissen te blokkeren en bij ongeschiktheid te ontslaan. Tot slot wil BBB de zittingstermijn van Eurocommissarissen tot twee periodes maximeren.

 Integriteit parlementariërs. Er hebben zich de afgelopen jaren in het Europees Parlement ernstige schendingen van integriteit voorgedaan. Het gaat hierbij om intimidatie, discriminatie, belangenverstrengeling en corruptie door volksvertegenwoordigers, lobbyisten, diplomaten en ambtenaren. BBB is voorstander van strenge maar werkbare gedragsregels en -voorschriften voor Europarlementariërs, alsmede een veel strengere uniforme verantwoording van vergoedingen door het Parlement.

 Transparantie NGO's. Als het bedrijfsleven het beleids- en wetgevende proces wil beïnvloeden, gelden strenge transparantieregels. Diezelfde regels moeten gaan gelden voor niet-gouvernementele organisaties. Daarnaast dienen NGO's die worden gefinancierd door de Europese Unie, net als andere organisaties, openbaar te maken door welke andere partijen zij worden gefinancierd. Tot slot is momenteel onduidelijk hoeveel geld precies wordt uitgekeerd aan NGO's. De financiële verantwoording van de Europese Commissie moet op dit punt worden verbeterd.

Uitbreiding

 Uitbreiding van de Europese Unie. Voor BBB is uitbreiding van de Europese Unie geen doel op zichzelf. Snelle en overhaaste uitbreiding van de Europese Unie is een ernstige bedreiging voor de stabiliteit, samenhang en voortbestaan van de huidige Europese samenwerking. Dat is met name het gevolg van de grote economische en culturele verschillen tussen de huidige lidstaten en aspirant-leden. Daarnaast is de huidige inrichting van de Europese Unie niet geschikt voor grootschalige uitbreiding zonder in te boeten aan slagvaardigheid, democratische legitimering en betaalbaarheid.

Tegelijkertijd zijn er geopolitieke redenen om op korte termijn nauwere samenwerking met de Westelijke Balkan, Oekraïne en Moldavië aan te gaan. BBB is daarom voorstander van spoedige verkenning van verschillende EU-lidmaatschapsvormen. Daarmee wordt een gedeeltelijke of gefaseerde toetreding mogelijk gemaakt. Voor alle lidmaatschapsvormen geldt de eis dat volledig aan de Kopenhagen-criteria van rechtsstatelijkheid en vrije markteconomie wordt voldaan. Daarnaast dient de automatische toetreding tot de muntunie te worden doorgeknipt (zie ook: Hoofdstuk 7).

 Oekraïne en EU-lidmaatschap. Net zoals de Europese Unie jarenlang voor Estland, Letland en Litouwen heeft ingestaan, moet ook voor Oekraïne het strategische pad richting de samenwerking met de Europese Unie in principe openstaan. Oekraïne voldoet echter nog lang niet aan de criteria om toe te treden tot de Europese Unie. Daarnaast is de omvang van het land en de Oekraïense bevolking dusdanig groot dat toetreding niet mogelijk is zonder aanpassing van de Europese verdragen. BBB wil om die reden een spoedige verkenning van verschillende Europese lidmaatschaps- en associatievormen om een passende vorm voor Oekraïne te vinden.

Een overhaaste toetreding, de zogenoemde 'spoedprocedure', van Oekraïne en andere kandidaat-lidstaten, terwijl deze landen niet voldoen aan de Kopenhagen-criteria, is in de ogen van BBB een ernstig gevaar voor de sociaal-economische toekomst en eenheid van de Europese Unie. Dit doet geen afbreuk aan onze solidariteit met het Oekraïense volk, maar is in het belang van zowel de Europese Unie als de kandidaat-lidstaten en andere met de Europese Unie verbonden landen.

 Turkije en EU-lidmaatschap. BBB wil Turkije een bevoorrecht partnerschap met de Europese Unie aanbieden (waaronder de al bestaande douane-unie wordt voortgezet) wanneer Turkije zich in de toekomst meer openstelt en verbetering toont op het gebied van de rechtsstaat en de bescherming van mensenrechten en minderheden, zoals de Koerdische, Armeense, Aramese (Suryoye) en Grieks-christelijke gemeenschappen. BBB erkent daarmee het belang van goede relaties met Turkije als strategisch gelegen buurstaat van de Europese Unie en als belangrijke NAVO-bondgenoot. Tegelijkertijd moet de Europese Unie Turkije duidelijkheid bieden en de toetredingsonderhandelingen onmiddellijk en definitief beëindigen.

Rechtsstaat, kernwaarden en verscheidenheid

 Bescherming van de democratische rechtsstaat. BBB staat vierkant achter de bescherming van de democratische rechtsstaat. Duurzame samenwerking binnen de Europese Unie is alleen mogelijk indien rechtsstatelijke en democratische beginselen worden geëerbiedigd. Het is daarom belangrijk dat de Europese Unie effectief kan optreden tegen lidstaten die deze beginselen schenden. De Europese Unie heeft daarvoor verschillende instrumenten die krachtig én zorgvuldig moeten worden ingezet. Het is van het grootste belang dat deze instrumenten een politiek neutraal karakter houden en niet verworden tot een politiek pressiemiddel.

 Gedeelde kernwaarden. Culturele verschillen koesteren we, maar de beginselen van menselijke waardigheid en gelijkheid zijn niet onderhandelbaar. Alle burgers van de Europese Unie zijn gelijkwaardig, ongeacht geslacht, huidskleur, religie, levensbeschouwing, afkomst, geestelijke of lichamelijke beperking, seksuele oriëntatie of culturele achtergrond. Alleen met gemeenschappelijke kernwaarden kunnen we succesvol samenwerken binnen de Europese Unie. BBB vraagt in dit kader ook aandacht voor het oploaiend antisemitisme in de Europese Unie en de internationale erkenning en herdenking van volkerenmoorden zoals de Holocaust (Sjoa), Holodomor, Sayfo- en Armeense genocide.

 Respecteer de verscheidenheid. De Europese Unie is niet slechts een samenwerkingsverband van lidstaten, maar ook van regio's en volkeren met eigen tradities, gewoontes, waarden en normen. Het betekent ook dat maatschappelijke opvattingen uiteen kunnen lopen. Dat wordt in het bijzonder duidelijk bij gevoelige medisch-ethische vraagstukken waarover de meningen sterk kunnen verschillen. Het blijven respecteren van deze verschillen is voor BBB cruciaal om samen te werken in de Europese Unie. BBB pleit daarom voor de grootst mogelijke terughoudendheid van de Europese Unie op dit gebied.

Krachtige regio's

 Grensregio's. BBB streeft ernaar om onze regio's binnen de Europese Unie te versterken door middel van verbeterde samenwerking en het wegnemen van belemmeringen. We zullen de regeldruk verminderen en obstakels voor samenwerking tussen lokale overheden, het regionale MKB en grenswerkers effectief aanpakken. Europese fondsen moeten worden ingezet voor innovaties en investeringen in grensoverschrijdende bereikbaarheid, waardoor onze regio's, inclusief grensgebieden en dunbevolkte provincies, verbonden worden met netwerken in heel Europa. Effectieve samenwerking op het gebied van grensoverschrijdend vervoer is van cruciaal belang voor een doeltreffende aanpak van criminaliteit. BBB staat achter de waardevolle Euregio's en ondersteunt krachtige initiatieven ter bevordering van hun ontwikkeling.

 Minderheids- en streektalen. Het behoud en de bevordering van Europese minderheidstalen en streektalen zijn van essentieel belang voor het culturele erfgoed en de diversiteit van Europa. We streven ernaar om de erkenning en bescherming van minderheidstalen en streektalen te versterken door middel van passende wetgeving en beleidsmaatregelen. Minderheids- en streektalen zijn integraal onderdeel van de Europese identiteit.

 Plattelandsontwikkeling. Europese plattelandsontwikkeling is van belang voor het behoud van erfgoed en de versterking van lokale gemeenschappen. BBB is voorstander van investeringen in infrastructuur, zoals breedbandinternet en transport om de economische groei en sociale verbondenheid in plattelandsgebieden te bevorderen. Samenwerking tussen de Europese Unie, nationale regeringen en lokale belanghebbenden is essentieel om plattelandsgebieden veerkrachtig te houden.

Energie, klimaat en milieu

Onze visie

De beschikbaarheid van betaalbare energie **staat op het spel** door alarmistisch en idealistisch klimaatbeleid. BBB staat voor een realistisch, haalbaar, betaalbaar en uitvoerbaar klimaatbeleid: geen doorgeschoten Green Deal, maar een Real Deal. Dat betekent dat we de impact van klimaatmaatregelen zorgvuldig afwegen tegen het belang van energiezekerheid, onze concurrentiepositie en de financiële lasten voor de burger. Alleen met een sterke en innovatieve economie en maatschappelijk draagvlak kunnen we de klimaatuitdaging aan, onder het motto: “Wie rood staat, kan niet groen doen.”

De huidige klimaatdoelstellingen vragen een volledige ombouw van onze samenleving. BBB maakt zich zorgen over de technologische en sociaal-economische haalbaarheid van deze doelstellingen en de mogelijke ontwrichtende impact op samenleving en de economie. BBB pleit voor een geleidelijke, verantwoorde en betaalbare energietransitie door stimulering van innovatie en met beperkte belasting van burgers en bedrijven. Tot slot moeten we leren omgaan en ons aanpassen aan een steeds verder veranderend klimaat.

BBB staat positief tegenover milieuwetgeving die bijdraagt aan een circulaire economie. Daarmee voorkomen we afvalstromen en gebruiken we minder grondstoffen. Wel dient deze regelgeving nauw te worden afgestemd met producenten en aan te sluiten op de praktijk. Ook moet er speciale aandacht worden geschonken aan de impact van deze regels voor MKB'ers. Tot slot is van belang dat de impactvolle Europese regels ook gelden voor producten van buiten de EU. Zo houden we een gelijk speelveld en blijven we concurrerend.

Energie, klimaat en milieu

Klimaatdoelstellingen

 Overambitieuze doelstellingen. De Europese Unie heeft ambitieuze klimaatdoelstellingen afgesproken. Daardoor staan Europese samenlevingen voor de enorme opgave om tegen 2030 de netto uitstoot van broeikasgassen met 55% te reduceren. Tot slot moet in 2050 de netto-uitstoot in de Europese Unie naar netto 0% ('net-zero') zijn teruggebracht. Het mondiale klimaatprobleem is daarmee overigens niet opgelost, het aandeel van de Europese Unie in de wereldwijde uitstoot van broeikasgassen was met 7,2% in 2019 al beperkt en is sindsdien alleen maar verder afgenomen.

 Tussendoelstelling 2040. Recent heeft de Europese Commissie er voor 2040 nog een schepje bovenop gedaan. Tegen enorme maatschappelijke kosten moet de netto-uitstoot van broeikasgassen in de komende 15 jaar met 90% tot 2040 worden verminderd. BBB wijst de invoering van deze wettelijke tussendoelstelling voor 2040 af.

 Impact op energieprijzen. De prijs van elektriciteit en gas in de Europese Unie is nu al viermaal hoger dan in de Verenigde Staten. Onder de huidige plannen voor de energietransitie zullen de prijzen verder stijgen. Elektriciteit en gas worden in Nederland in 2030 bijna twee keer zo duur en de prijs daarvan zal in 2040 met nog eens dertig procent stijgen. Dat heeft impact op de bestedingsruimte van burgers en het ondernemingsklimaat voor bedrijven. In Duitsland is al sprake van deïndustrialisatie als gevolg van hoge energieprijzen. Datzelfde risico dreigt voor Nederland en de andere Europese lidstaten. Het klimaat is daarmee bovendien niet geholpen. Bedrijven trekken weg en stoten elders dezelfde (en meer) broeikasgassen uit.

 Het gevaar van klimaatrechtszaken. De klimaatdoelstellingen zijn vastgelegd in de Europese (en Nederlandse) Klimaatwet. Daarmee wordt de deur verder geopend voor verdere klimaatrechtszaken die het (nationale) democratische proces en de vrije politieke belangenafweging ondermijnen. Ook breder leidt het beleid tot rechtsonzekerheid voor bedrijven. Nadat Shell al werd veroordeeld tot CO₂-reductie, zit nu ING in het beklagdenbankje. BBB ziet dit als een zorgelijke ontwikkeling en is daarom geen voorstander van wettelijke klimaatdoelstellingen maar pleit voor realistische streefcijfers met ruimte voor politieke belangenafweging. Op het beleid dat daaruit volgt, moeten bedrijven kunnen vertrouwen zonder gevaar voor juridische procedures.

 Transitie door innovatie. Transitie worden gedreven door innovatie. Hoewel innovaties kunnen worden gestimuleerd door overheden, vereisen ze ook dan een stabiele en solide economie. Daarom geeft BBB prioriteit aan betaalbaarheid, beschikbaarheid en betrouwbaarheid van de energievoorziening, die de basis vormt van de economie voor zowel burgers als bedrijven. We breiden vervolgens geleidelijk het energienetwerk verder uit terwijl we innovatie blijven aanmoedigen door te investeren in onderzoek en ontwikkeling van nieuwe en verbeterde duurzaamheidstechnieken. Dit doen we hoofdzakelijk door de markt financieel te stimuleren, zonder dwingende voorschriften. Bovendien sluiten we geen technologieën op voorhand uit (technologie-neutraliteit). Met deze aanpak pleit BBB voor een geleidelijke, verantwoorde en betaalbare energietransitie.

Energievoorziening

 Europese Wet op Energieonafhankelijkheid en -Veiligheid. BBB is voor een Europese Wet op Energieonafhankelijkheid en -Veiligheid naar voorbeeld van de Amerikaanse Energy Independence and Security Act. De wet beoogt Europa minder afhankelijk te maken van externe energiebronnen en tegelijkertijd de energievoorziening veiliger en stabiel te maken. Door breed te investeren in energiebronnen en energie-efficiëntie, zonder zich te beperken door een te nauwe focus of taboes, streeft Europa ernaar haar productiecapaciteiten en klimaatdoelstellingen in lijn te brengen en tegelijkertijd haar economische en geopolitieke positie te versterken. Deze wet zou een keerpunt moeten markeren in Europa's overgang naar een meer veerkrachtige energietoekomst.

 Europese gasvoorraden benutten. Een sterke Europese economie vereist een betaalbare en betrouwbare energiehuishouding. BBB wil om die reden de veilige winning van relatief emissiearme fossiele energiebronnen, zoals aardgas op de Noordzee (niet langer in het Groningenveld), stimuleren. Op dit moment wordt datzelfde gas op grote schaal uit de Verenigde Staten, Algerije en het Midden-Oosten geïmporteerd voor hogere prijzen en met een hogere CO₂-uitstoot. Bovendien wordt gas ook nu al erkend als groene investering onder de Europese taxonomie voor duurzaamheidsinvesteringen. BBB wil daarom dat de procedures voor gaswinning op de Noordzee, net als voor hernieuwbare energieprojecten, versoepeld worden om zo de investeringen door de energiesector op gang te brengen. Gebeurt dit niet, dan is de offshore-productie naar verwachting tegen 2030 volledig verdwenen. BBB is voorstander van de aanleg van slimme strategische (aard)gasreserves en -opslagen door Europese landen.

 Centrale rol voor kernenergie. Het huidige Europese beleid zet vooral in op zonne- en windenergie, maar de zon schijnt niet altijd en ook windstilte komt voor. BBB wil dat kernenergie een centrale rol krijgt in het Europese klimaat- en energiebeleid om energiezekerheid veilig te stellen. BBB juicht daarom toe dat de kerntechnologie onlangs is erkend als strategische technologie voor de klimaattransitie. Eerder werd de nucleaire industrie al erkend als groene investering onder de EU Taxonomie voor duurzaamheidsinvesteringen. De recente initiatieven rondom kleine modulaire kerncentrales, zijn een verdere stap in de juiste richting van meer realistisch klimaatbeleid. BBB pleit ervoor dat de Europese Investeringsbank (de grootste publieke investeringsbank) snel start met investeringen in nucleaire energie zoals zij dat ook doet in hernieuwbare energie.

 Zonne- en windenergie. BBB wil minder inzetten op zonne- en windenergie omdat het elektriciteitsnetwerk al overbelast is en verdere verzwaring kostbaar is en vele jaren duurt. Andere overwegingen zijn de grote afhankelijkheid van China en de (mogelijk) grote impact van windmolens op het zeeleven en de directe impact van windmolens voor de visserij. BBB pleit daarom voor een geleidelijke en verantwoorde uitbouw van hernieuwbare energiebronnen. Zo komt er ruimte voor de ontwikkeling van nieuwe technieken zoals grote batterijen ('Battery energy storage systems') waarmee het volatiele aanbod van zonne- en windenergie beter gereguleerd kan worden en het elektriciteitsnet minder wordt belast.

 Biomassa en biogas. BBB wil de productie van lokaal geproduceerde duurzame biomassa en biogas stimuleren, met name door de inzet van reststromen uit de landbouw, huishoudens en voedsel-industrie. Biomassa is geschikt voor lokale energieproductie alsook voor biobrandstoffen. BBB kijkt daarbij kritisch of de regels garanderen dat biomassa enkel op een verantwoorde wijze kan worden ingezet. Dit betekent geen kap van bossen en inzet van grondstoffen voor biobrandstof die stroken met de nieuwe en striktere Europese duurzaamheidscriteria rondom hernieuwbare energie.

 Warmtenetten en innovaties. BBB is voorstander van de aanleg van lokale en regionale warmtenetten waar dit op lange termijn rendabel én betaalbaar is. Daarbij wordt restwarmte van bijvoorbeeld industrieën, datacenters en afvalverwerkers in Europa (her)gebruikt om bedrijven en huishoudens duurzaam te verwarmen. De Europese Unie kan hierbij een coördinerende en faciliterende rol spelen, zoals in de grensregio's. Ook is BBB voorstander van verdere investeringen op het gebied van geo- en aquathermie. Zo zijn grote industriële warmtepompen mogelijk een goede oplossing voor vergroening van industriële processen met bovendien ontlasting van het elektriciteitsnetwerk als gevolg. BBB pleit voor een geleidelijke transitie waarin innovaties de tijd krijgen om zich te bewijzen.

 Europese coördinatie. BBB ziet een belangrijke rol voor de Europese Unie bij de coördinatie van de uitbouw van duurzame energieproductie. Dat betekent dat binnen de Europese Unie beter wordt gekeken waar duurzame technieken het meest opleveren. Zo wordt inefficiënte verduurzaming vermeden. Om die samenwerking binnen de Europese Unie mogelijk te maken is de verdere integratie en versterking van het Europese elektriciteitsnetwerk van belang.

 Grondstoffenafhankelijkheid. Voor de productie van groene technieken (zoals zonnepanelen, windmolens en batterijen) is Europa sterk afhankelijk van landen buiten de Europese Unie. De grondstoffen die hiervoor benodigd zijn komen namelijk beperkt in Europa voor of worden op dit moment niet actief gedolven. BBB is voorstander van de recente Europese regels die het delven en verwerken van grondstoffen in de Europese Unie stimuleren. Ook is BBB voorstander van de initiatieven om via internationale partnerschappen de afhankelijkheid van grondstoffen die benodigd zijn voor de energietransitie te diversifiëren (zie ook: Hoofdstuk 5). Het zal enige tijd duren voor afhankelijkheden daadwerkelijk zijn afgebouwd en de eigen grondstofwinning is opgebouwd. Ook om deze reden bepleit BBB realistisch en geleidelijk klimaatbeleid.

Broeikasgasreductie

 Koolstofafvang. Bij koolstofafvang wordt CO₂ uit de industrie of uit de lucht afgevangen en opgeslagen of verwerkt tot andere producten. De Europese Unie investeert veel geld in deze nieuwe en afvangtechnieken omdat anders niet aan de hoge (zelf-opgelegde) klimaatdoelstellingen kan worden voldaan. Het terugdringen van het gebruik van fossiele bronnen in de Europese Unie alleen, is namelijk niet voldoende om die doelstellingen te halen. Tegelijkertijd is er principiële kritiek op koolstofafvang omdat hiermee een oplossing voor het ‘echte probleem’ (het gebruik van fossiele brandstoffen) wordt vermeden.

BBB heeft geen principiële bezwaren en ziet de kansen van afvangtechnieken in een wereld die voorlopig nog afhankelijk blijft van fossiele brandstoffen. Wel kijkt BBB kritisch of de kosten van afvangtechnieken in verhouding staan tot de baten van het verminderen van de mondiale opwarming. Zijn die kosten onevenredig hoog dan zullen de klimaatdoelstellingen moeten worden bijgesteld. Alternatief kan worden gekeken of in andere delen van de wereld de CO₂-uitstoot tegen lagere kosten kan worden teruggebracht. Afspraken daarover kunnen onderdeel zijn van afspraken met strategische partnerschappen (zie ook: Hoofdstuk 5).

 Transport. Transport is een bron van broeikasgasemissies. Daarom heeft de Europese Unie bepaald dat na 2035 elke nieuwe auto uitstootvrij moet zijn en elektrisch rijden de nieuwe norm wordt. Daarmee komt een einde aan de productie van verbrandingsmotoren in Europa terwijl die in andere delen van de wereld wordt voortgezet. BBB verzet zich tegen dit soort generieke verboden met grote economische impact die verdere innovatie van verbrandingsmotoren en alternatieve brandstoffen ontmoedigt en zelfs uitsluit. BBB wil een aanpassing van de wetgeving waardoor ook (bijvoorbeeld klimaatneutrale) brandstoffen kunnen worden gebruikt na 2035 en technologie-neutraliteit wordt gewaarborgd. Tegelijkertijd steunt BBB de uitrol van elektrische laadinfrastructuur op Europees niveau omdat elektrische auto's een onderdeel blijven van het (toekomstig) wagenpark. BBB pleit voor verder kritisch onderzoek naar de snelle en kostbare uitbreiding van waterstofinfrastructuur voor wegtransport. De kosten voor aanpassingen van zowel de laadinfrastructuur als motortechniek zijn nu nog veel hoger dan voor elektrificatie of bijmenging van biobrandstoffen. Maar ook aan elektrificatie en biobrandstoffen kleven bezwaren. Elektrische vrachtwagens zijn ongeveer drie keer zo duur en leiden daardoor tot forse stijging van de transportkosten. Die kosten komen bovenop de andere kosten van de energietransitie. Biobrandstoffen zijn daarnaast nog maar beperkt beschikbaar. BBB pleit daarom ook hier voor geleidelijkheid met oog voor beschikbaarheid, betaalbaarheid en betrouwbaarheid.

BBB is voorstander van bijmengverplichtingen van groene brandstoffen voor de luchtvaart en scheepvaart. Dat kan echter alleen als er voldoende groene brandstoffen beschikbaar zijn. Dat is op dit moment niet het geval. De Europese Rekenkamer heeft vastgesteld dat dit onder meer het gevolg is van het ontbreken van een langetermijnstrategie voor de productie en een onduidelijk web van regelgeving dat investeringen in deze brandstoffen onaantrekkelijk maakt. Als gevolg daarvan worden de groene brandstoffen voor de luchtvaart geïmporteerd van buiten de Europese Unie. Deze situatie onderschrijft het belang van een geleidelijke en verantwoorde energietransitie waarbij oog is voor de gehele keten. BBB staat open voor de afbouw van de accijnsvrijstelling voor kerosine indien hier mondiale afspraken over worden gemaakt.

 Industrie. Voor de grote (industriële) uitstoters in Europa is het Emissiehandelssysteem (ETS) opgezet. Het ETS beprijst CO₂-uitstoot door middel van emissierechten. Het Europese ETS is een effectief middel gebleken om CO₂-uitstoot in de Europese Unie kostenefficiënt en technologie-neutraal te verminderen. Tegelijkertijd leidt dit eenzijdige Europese beleid tot het wegtrekken van bedrijven ('carbon leakage'). Om deze reden geeft BBB de voorkeur aan een internationaal ETS-systeem voor zware industrie. Tot die tijd is het recent ingevoerde koolstof-correctiemechanisme (CBAM) nodig om Europese bedrijven te beschermen. Onder CBAM wordt de import van grondstoffen van buiten de Europese Unie op vergelijkbare wijze belast. BBB volgt kritisch of CBAM in de praktijk voldoende werkt en kijkt hoe de administratieve lasten voor bedrijven kunnen worden beperkt.

Het ETS leent zich vooral voor grote bedrijven omdat de administratieve kosten dan relatief laag zijn. Vanaf 2027 gaat een tweede ETS (ETS2) gelden voor kleinere bedrijven en indirect voor consumenten. BBB is zeer kritisch op deze ontwikkeling. Complexe regelingen voor kleinere ondernemers en een verkapte CO₂-belasting voor consumenten moeten worden voorkomen en zo veel mogelijk teruggedraaid. Waterstof kan op korte termijn geschikt zijn voor vergroening van bepaalde industriële processen. Daarbij kan eerst van 'grijze waterstof' (gemaakt van aardgas) worden overgestapt naar 'blauwe waterstof' (gemaakt van aardgas + CO₂-afvang) en vervolgens naar 'groene waterstof' (gemaakt door elektrolyse met behulp van hernieuwbare energie). Daarnaast is ammoniak een mogelijk groen alternatief voor de industrie. Beide technieken vereisen een langetermijnstrategie voor de uitrol van de bijbehorende infrastructuur om investeerders een betrouwbaar investeringsperspectief te bieden.

 Landbouw. Een groot deel van de uitstoot van de landbouw is toe te schrijven aan methaan dat vrijkomt in de veehouderijsector (door de 'boeren' van graasdieren zoals koeien en schapen). Deze uitstoot uit de veehouderij is onderdeel van de korte koolstofkringloop. Dat betekent dat - anders dan bij gebruik van fossiele brandstoffen - er geen nieuwe broeikasgassen aan de atmosfeer worden toegevoegd. Deze uitstoot heeft dan ook een andere bijdrage aan de opwarming van de aarde. Niettemin steunt BBB verder onderzoek naar de wijze waarop de veehouderij kan bijdragen aan emissiereductie, zoals toevoegingen aan voer. Daarnaast kan de landbouwsector ook juist een belangrijke rol spelen in de opwekking van energie. Zo zijn er mogelijkheden voor waterstof-, biogasinstallaties op agrarische bedrijven, waar groene energie (voor de regio) wordt opgewekt. Daarnaast produceert de glastuinbouwsector al een grote hoeveelheid elektriciteit via warmtekrachtkoppelingen. Een deel wordt teruggeleverd aan het net en daarmee is de sector goed voor tien procent van de elektriciteitsproductie van Nederland. Daarnaast wordt met gebruik van geothermie (warm water uit een diepe bron in de aardlaag) niet alleen kassen verwarmd maar ook woningen in de buurt. De Nederlandse glastuinbouwsector heeft tot slot een convenant getekend om in 2040 volledig klimaatneutraal te zijn.

 Gebouwen. Energiebesparing is een eenvoudige manier om energieverbruik en daarmee uitstoot van broeikasgassen tegen te gaan. BBB is voorstander van stimulerende energiebesparende maatregelen, maar is kritisch op de Europese wetgeving die gebouwen energiezuiniger moet maken. De maatregelen leiden tot administratieve lasten voor bedrijven en hoge kosten. Daarnaast is het zeer twijfelachtig of deze wetgeving verenigbaar is met het subsidiariteitsbeginsel (zie ook: Hoofdstuk 1).

Klimaatadaptatie

 Nieuwe omstandigheden. Naast het terugdringen van broeikasgassen dienen we ons ook voor te bereiden op veranderende klimaatomstandigheden. BBB ziet een coördinerende rol voor de Europese Unie die erop is gericht de strategische en gemeenschappelijke bedreigingen te identificeren. Omdat veranderende weersomstandigheden met name de landbouw direct raken, is het van belang om hier ook op te anticiperen in de Food 2050-strategie (zie ook: Hoofdstuk 4). De uitvoering van klimaatadaptatie maatregelen blijft een nationale aangelegenheid.

 Geo-engineering. Geo-engineering verwijst naar het actief ingrijpen in het klimaatstelsel van de aarde om de opwarming van de planeet te vertragen of tegen te gaan. Er wordt momenteel onderzoek gedaan naar verschillende vormen van geo-engineering, zoals het injecteren van deeltjes in de atmosfeer om zonlicht te weerkaatsen en het stimuleren van de opname van koolstofdioxide door oceanen of landmassa's. BBB is voorstander van regelgeving voor geo-engineeringinitiatieven, waaronder de voorwaarde dat ze omkeerbaar moeten zijn en dat er voldoende transparantie en regelgeving is om potentiële risico's te beheersen.

Financiële aspecten

 EU Taxonomie. De EU taxonomie is een classificatiesysteem dat tot doel heeft om investeringen te sturen naar duurzame activiteiten en projecten die bijdragen aan milieudoelstellingen. BBB is geen voorstander van de taxonomie. Het opstellen en implementeren van de EU taxonomie brengt aanzienlijke complexiteit met zich mee voor bedrijven, financiële instellingen en toezichthouders. Dit kan leiden tot hoge administratieve lasten en compliance-kosten. Daarnaast is BBB bezorgd over de ongewenste sturing van investeringen door de overheid die gepaard gaat met de EU taxonomie. Het classificatiesysteem kan leiden tot een situatie waarin investeringen worden gestimuleerd in sectoren die voldoen aan de criteria van de taxonomie, ten koste van andere sectoren die mogelijk ook waardevolle bijdragen leveren aan de economie, maar niet binnen de strikte definitie van duurzaamheid vallen. Zolang het systeem bestaat, steunt BBB uitdrukkelijk wel de toevoeging van kernenergie en aardgas aan de EU taxonomie.

 Klimaatfondsen. Het Just Transition Fund (JTF) is een fonds van de Europese Unie dat is opgericht om regio's en gemeenschappen te ondersteunen die het zwaarst worden getroffen door de overgang naar een groene economie. Het doel van het fonds is om de sociale en economische gevolgen van deze transitie te verzachten, met name voor sectoren die afhankelijk zijn van fossiele brandstoffen en zware industrieën die zwaar worden getroffen door klimaatmaatregelen. Wat betreft BBB is het een noodzakelijk lapmiddel voor het gebrek aan geleidelijkheid en planning in de energietransitie. Datzelfde geldt voor het Social Climate Fund dat is opgezet om burgers te compenseren voor de kosten van het ETS2-systeem. ETS2 zal met name burgers met een laag inkomen hard kunnen treffen.

Milieu

 Circulaire economie. Vanwege het gebrek aan kritieke grondstoffen die noodzakelijk zijn voor de energietransitie steunt BBB de initiatieven die het hergebruik daarvan stimuleren. Op dit moment worden nog grote hoeveelheden grondstoffen in de vorm van afval naar derde landen buiten de Unie geëxporteerd en gestort. BBB wil maximaal inzetten op het voorkomen van afvalstort en op het duurzaam terugwinnen van grondstoffen en energie uit dit afval. Wat betreft BBB blijft de Europese Unie inzetten op de ontwikkeling van recycling, maar met oog voor de noodzakelijke uitbouw van verwerkingscapaciteit van sorteer- en recycleer residuen.

Net als de klimaattransitie is de inzet op een circulaire economie een transitie die geleidelijk en verantwoord moet worden georganiseerd. Deze regelgeving moet nauw worden afgestemd met producenten en aansluiten op de praktijk. Ook moet er speciale aandacht worden geschonken aan de impact van deze regels voor MKB'ers. Tot slot is van belang dat de impactvolle Europese regels ook gelden voor producten van buiten de Europese Unie.

 Industriële uitstoot. De Industriële Emissierichtlijn (IER) van de Europese Unie richt zich op het verminderen van industriële emissies. BBB pleit voor spoedige herziening van het Europese overzicht van Best Beschikbare Technieken (BBTs) die essentieel zijn voor het toekennen van bedrijfsvergunningen onder IER. De BBTs dienen elke acht jaar te worden herzien om technologische vooruitgang te reflecteren. Momenteel is de herzieningscapaciteit ontoereikend, wat innovatie en vergroening belemmert. BBB benadrukt de noodzaak voor een snelle capaciteitsverhoging, om te waarborgen dat bedrijven niet gehinderd worden in verdere innovatie.

Recent is besloten om ook bepaalde varkenshouderijen en pluimveebedrijven onder IER te laten vallen. In de toekomst wordt de rundveehouderij mogelijk onder de richtlijn gebracht. BBB betreurt deze beslissing waarmee varkens- en kippenhouders op gelijke voet worden gesteld met reguliere industriële bedrijven. Voor de verduurzaming van veehouderijen is regelgeving nodig die rekening houdt met de omstandigheden van landbouwbedrijven.

Concurrentiepositie en interne markt

Onze visie

De concurrentiekracht van de Europese Unie **staat op het spel** door de recente golf van regels onder de Green Deal. Werkgevers spreken van een “tsunami” van groene regelgeving en ook vakbonden trekken in Brussel aan de bel. Ondertussen verplaatsen bedrijven de productie naar landen buiten de Europese Unie en ook stokt de innovatie. Europese bedrijven geven 40% minder uit aan onderzoek en ontwikkeling dan concurrenten in de Verenigde Staten. Dit raakt niet alleen bedrijven maar ook burgers: terwijl het besteedbaar inkomen van Amerikaanse burgers tussen 2012 en 2022 met 50% steeg, bleef de groei voor Europese burgers op 15% steken.

De Europese Unie dient alle zeilen bij te zetten om het economische tij te keren. BBB pleit daarom allereerst voor realistisch klimaat- en energiebeleid om de stijgende energiekosten te beheersen (zie ook: Hoofdstuk 2). Daarna krijgt de vermindering van regeldruk en administratieve lasten (voor grotere bedrijven maar ook het midden- en kleinbedrijf bij BBB absolute prioriteit. Dat vereist een koerswisseling ten opzichte van de afgelopen jaren, waarin juist verdergaande regulering voorrang kreeg. Daarnaast wil BBB dat het potentieel van de interne markt beter wordt benut door handelsbarrières tussen lidstaten weg te nemen.

Naast het verbeteren van het ondernemersklimaat moeten kritieke sectoren worden gestimuleerd om binnen de Europese Unie te produceren. Waar nodig worden bedrijven financiële voordelen geboden om te voorkomen dat zij de Europese Unie verlaten. BBB is echter waakzaam dat dit industriebeleid niet leidt tot protectionisme dat de economie van de Europese Unie op de lange termijn verder ondermijnt. BBB wil dat de Europese nieuwe datagedreven technologieën omarmd en verder ontwikkeling stimuleert. Tot slot dient ook in de fysieke grensoverschrijdende infrastructuur te worden geïnvesteerd.

Concurrentiepositie en interne markt

Regeldruk

 Terugdringen regeldruk. De afgelopen jaren zijn met hoge snelheid grote ingrijpende pakketten regelgeving ingevoerd als onderdeel van de Green Deal. Dit heeft geleid tot hoge administratieve lasten, overlappende (rapportage)verplichtingen en soms zelfs tegenstrijdige regelgeving. Vaak is in deze regelgeving ook niet goed doordacht wat de impact is op de bredere productieketen. De problemen rondom de administratieve lasten zijn acuut en worden zelfs door de Europese Commissie erkend. Voorzitter Van der Leyen heeft aangegeven de administratieve lasten van bedrijven met een kwart terug te willen brengen. BBB wil dat dit voornemen concreter wordt en pleit daarom voor een aparte Eurocommissaris MKB- en Concurrentiepositie die verantwoordelijk wordt voor administratieve lastenverlichting.

 Betere regelgeving. Om onnodige regeldruk in de toekomst te voorkomen dient de verplichte 'impactanalyse' voor nieuwe wetgeving een prominentere plek in het wetgevingsproces krijgen en te worden uitgebreid. BBB wil dat elk Europees wetsvoorstel wordt voorzien van een uitgebreide en cumulatieve effectbeoordeling op sociaal-economische effecten en concurrentiekracht. Dat betekent dat naar de impact van de wetgeving wordt gekeken in samenhang met bestaande wetgeving. Daarnaast wil BBB dat de impactanalyse voor MKB'ers blijft bestaan en de belangen van deze ondernemers beter worden beschermd door de Eurocommissaris MKB- en Concurrentiepositie. Tot slot moet het 'one in, one out'-principe consequent worden toegepast.

 Maatschappelijk ondernemen. BBB is zeer kritisch op de Europese regelgeving rondom 'maatschappelijk verantwoord ondernemen'. Deze wetgeving verplicht bedrijven om uitvoerig over de milieu-impact en leefomgeving te rapporteren (CSRD) en ook om internationale toeleveringspartners te controleren op mogelijk mensenrechtenschendingen en milieu-impact (CSDDD). De CSRD rapportages zijn zo omvangrijk dat hier een hele nieuwe bedrijfstak van adviseurs en controleurs omheen is gegroeid. De CSDDD leidt naast administratieve lasten tot juridische risico's doordat bedrijven aansprakelijk kunnen worden gehouden voor onrechtmatigheden lager in de productieketen. BBB wil dat deze regelgeving zo snel als mogelijk tot werkbare proporties wordt teruggebracht en zo nodig afgeschaft.

 Rol nationale wetgevers. Een groot deel van de Europese regelgeving moet in nationale wetgeving worden omgezet. Landen hebben daarbij soms de vrijheid om aanvullende eisen te stellen ten opzichte van de Europese norm. Ook kan de Europese regelgeving strikter worden uitgelegd en toegepast dan noodzakelijk is. Er ligt daarmee ook een belangrijke verantwoordelijkheid bij de Tweede Kamer om de regeldruk te verminderen.

Interne Markt

 Benut de interne markt. De interne markt is het hart van de Europese samenwerking. Door de interne markt kunnen goederen, diensten, kapitaal en personen vrij binnen de Europese Unie bewegen. Dat heeft bijgedragen aan aanzienlijke welvaartsgroei. De afgelopen jaren heeft de Europese Commissie zich voornamelijk op klimaat en verduurzaming gericht. De interne markt is daarbij op de achtergrond geraakt. BBB wil dat de komende periode de interne markt weer topprioriteit krijgt. Dat betekent dat nationale regels voor bedrijven verder gelijk worden getrokken zodat het makkelijker wordt om over de grens zaken te doen. Daarbij liggen voor kans op het gebied van vrij verkeer van diensten en het vrij verkeer van kapitaal (zie ook: Hoofdstuk 7).

 Werken binnen Europa. Op afstand werken en in een ander land werken wordt steeds gewoner. Daarbij bestaan vaak nog wel onduidelijkheden over belastingzaken en sociale zekerheid. BBB wil dat nationale regels beter op elkaar worden afgestemd. Dat betekent niet dat de bevoegdheden op deze terreinen aan Brussel worden overgedragen. BBB is daarnaast voorstander van een systeem voor de wederzijdse erkenning van vakopleidingen. Dit is belangrijker omdat er juist aan praktisch geschoolden een groot gebrek is.

 Handhaving regels. Voor het vertrouwen in de goede werking van de interne markt is naleving cruciaal. Daarvoor is van belang lidstaten de Europese regels goed omzetten in nationale wetgeving. De zogenaamde 'omzettingsachterstand' is het afgelopen jaar echter sterk gestegen. Ook is het aantal zogenaamde inbreukprocedures (die worden gestart als landen die Europese wetgeving langdurig niet naleven) tussen 2020 en 2022 met tachtig procent gedaald. Daaruit kan worden opgemaakt dat de Europese Commissie zich minder focust op de handhaving van bestaande regels - en prioriteit geeft aan nieuwe regels. BBB pleit de komende periode voor een omgekeerde koers om het gelijke speelveld binnen de Europese Unie te garanderen.

 Sociale rechten. BBB is geen voorstander van Europese wetgeving binnen het sociaal domein. Dit is een nationale bevoegdheid.

Industriebeleid

 Europees industriebeleid. Er is een steeds luidere roep om het Europese bedrijfsleven te beschermen en sectoren terug te brengen. Dit is een reactie op de overheidssteun die Chinese en Amerikaanse bedrijven ontvangen en het besef dat de kritieke maakindustrie niet meer in Europa produceert. BBB is in beginsel voorstander van een vrije markt waarop bedrijven onder gelijke voorwaarden met elkaar concurreren en de overheid alleen ingrijpt waar dat nodig is. Tegelijkertijd kunnen de ontwikkelingen in China en de Verenigde Staten niet onbeantwoord blijven en is ingrijpen op Europees niveau nodig om de interne markt te beschermen.

 Staatssteun en aanbestedingen. De staatssteunregels voorkomen dat lidstaten hun eigen industrie bevoordelen. Deze regels zijn daarom cruciaal om het gelijk speelveld op de interne markt te bewaken. BBB kijkt daarom kritisch naar de recente versoepeling van deze regels om tegenwicht

te bieden aan belastingvoordelen die de Verenigde Staten verleent aan groene bedrijven. Nu al blijkt dat grote lidstaten de grenzen van de versoepelde regels opzoeken ten nadele van kleinere lidstaten die minder diepe zakken hebben. BBB staat wel positief tegenover de aanscherping van de aanbestedingsregels waardoor bedrijven die niet aan de strenge Europese regels voldoen, minder kans maken op de gunning van een project.

 Essentiële sectoren. Het is van belang om essentiële productieprocessen en strategische sectoren binnen Europa te houden. Zo voorkomen we een te grote afhankelijkheid van een enkel land of een te kleine groep landen. BBB is daarom voorstander van een wederop- en uitbouw van de eigen farmaceutische productie. Zo wordt de beschikbaarheid van medicijnen zekergestellt en worden we minder afhankelijk van China. Ook op het gebied van halfgeleiders (chips) is de Europese Unie sterk afhankelijk van landen buiten de Europese Unie. BBB steunt daarom de European Chips Act, die tot doel heeft om deze cruciale technologie in Europa te ontwikkelen en produceren.

 Realistisch industriebeleid. Voor BBB begint industriebeleid met verstandig energiebeleid waarbij alle middelen worden ingezet om betaalbare energievoorziening te garanderen (zie ook: Hoofdstuk 2). Vervolgens moet de regeldruk voor Europese bedrijven worden afgebouwd - wat betreft BBB gebeurt dat onder leiding van een aparte Eurocommissaris MKB- en Concurrentiepositie. Daar waar bedrijven directe steun ontvangen blijft dat de uitzondering en de Europese mededingings- en staatssteunregels de regel.

Innovatie

 Innovatie. BBB staat positief tegenover onderzoeks- en ontwikkelingsfondsen, zoals Horizon Europe, dat bijna EUR 100 miljard bevat om onderzoek en ontwikkeling binnen Europa te ondersteunen. Dit fonds richt zich echter te sterk op gestelde verduurzamingsdoelen terwijl de achterblijvende innovatie veel meer bedrijven aangaat. BBB pleit daarom voor bredere onderzoeks- en ontwikkelingsfondsen waar een groter deel van ondernemingen van kan profiteren. Daarnaast dienen Europese onderzoeks- en ontwikkelingsfondsen beter toegankelijk te worden gemaakt voor het MKB, beginnende bedrijven ('start-ups') en ook familiebedrijven. Tot slot is van belang dat niet alleen wordt ingezet op gerichte ondersteuning, maar ook blijvend wordt geïnvesteerd in zogenaamd 'fundamenteel onderzoek' als basis voor technieken van de toekomst.

 Procedures. De Europese Net-Zero Industry Act is het Europese antwoord op de Amerikaanse Inflation Reduction Act waarmee investeringen in groene technologie worden gestimuleerd door middel van aantrekkelijke belastingvoordelen. De Net-Zero Industry Act voorziet onder meer in versnelling van nationale vergunningen- en toelatingsprocedures zodat projecten sneller tot stand komen. BBB ondersteunt dit initiatief, maar pleit voor een vergelijkbaar initiatief op andere terreinen om het investeringsklimaat in Europa in de breedte te versterken. Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de procedures voor gaswinning op de Noordzee (zie ook: Hoofdstuk 2) - om zo de energieprijzen verder te drukken, maar ook in het bredere bedrijfsleven zullen versnelde procedures worden toegejuicht.

Technologie en data

 Cloud-technology. Steeds meer data wordt verwerkt in de cloud. Amerikaanse cloud-aanbieders zijn daarbij dominant als gevolg waarvan veel persoonlijke en bedrijfsgegevens in de Verenigde Staten worden verwerkt. Dit vormt een strategisch gevaar, beperkt de mogelijkheid om de Europese privacyregelgeving te handhaven en beperkt de groei van Europese technologiebedrijven. BBB steunt daarom het streven van de Europese Unie naar 'digitale soevereiniteit' en de uitrol van een Europese cloud-infrastructuur. BBB waakt echter voor protectionisme. Daar zijn Europese bedrijven en burgers uiteindelijk niet bij gebaat.

 Telecom-infrastructuur. In de toekomst worden data en snelle dataverbindingen alleen maar belangrijker. Een goede data-infrastructuur is daarom een cruciale voorwaarde voor de concurrentiekracht van Europa. Dat vereist grote investeringen vanuit de markt, maar die komen nog onvoldoende van de grond. Dat is mede het gevolg van de fragmentatie van de telecomsector langs de nationale grenzen. De Europese Commissie heeft daarom de eerste ideeën gepresenteerd om de Europese telecomsector verder te integreren. Dat zal leiden tot grote Europese telecomaandbieders die de noodzakelijke investeringen kunnen doen, maar zal ook ten koste van kleine innovatieve aanbieders kunnen gaan. BBB volgt de ontwikkelingen kritisch.

 Kunstmatige intelligentie. De Europese Unie heeft op het terrein kunstmatige intelligentie of artificial intelligence (AI) een achterstand ten opzichte van zowel de VS als China. Toch is de Europese Unie de eerste om een breed pakket aan regelgeving voor AI te presenteren. BBB volgt kritisch wat de gevolgen zijn voor de markt. Indien de regelgeving ertoe leidt dat bedrijven wegtrekken, pleit BBB voor spoedige versoepeling. We moeten voorkomen dat de boot verder vaart en we daarmee de kansen die AI biedt missen en een nieuwe afhankelijkheid opbouwen. BBB ondersteunt Europees onderzoek en innovatieprogramma's in AI.

Afbeeldingen en video's die met AI zijn gemaakt, zijn niet of nauwelijks van echte beelden te onderscheiden. Zonder een duidelijke identificatie kunnen deze media potentieel negatieve gevolgen hebben, zoals het verspreiden van misleidende informatie of het ondermijnen van vertrouwen in authentieke bronnen. Pleit daarom voor een verplicht AI-watermerk zodat deze als zodanig herkenbaar is.

 Quantumtechnologie. Net als AI brengt quantum-technologie enorme kansen met zich mee. Nederland is wereldwijd koploper in de ontwikkeling van quantumtechnologie. Het is belangrijk dat deze kennis beschermd wordt en niet door export wegvloeit naar landen buiten de Europese Unie. BBB is daarom voorstander van exportcontrole voor quantum-technologie. Daarnaast wil BBB dat de Europese Commissie prioriteit geeft aan de voorbereiding op 'post-quantum encryption'. Dat betekent dat overheden en bedrijven zich voorbereiden op de mogelijkheden die quantum-technieken bieden om bestaande beveiligingstechnieken eenvoudig te omzeilen.

 Desinformatie. De recente onthullingen over een door Rusland gefinancierde nieuwswebsite (Voice of Europe) tonen hoe reëel de problemen rondom de verspreiding van desinformatie zijn. BBB is echter tegen de verplichting voor digitale platforms om desinformatie te bestrijden. De scheidslijn tussen desinformatie en een alternatieve mening is dun en kan ook overlappen. Er kan daardoor een spanning ontstaan tussen het recht op vrije meningsuiting en de bestrijding van desinformatie. De bescherming van het recht op vrije meningsuiting en vrije nieuwsgaring weegt voor BBB zwaarder dan de risico's van desinformatie. We zullen dus andere manieren moeten vinden om ons tegen desinformatie te weren en in ieder geval moeten leren kritisch met informatie om te gaan.

 Social media. Social media platforms ontwikkelen algoritmes die gericht zijn op het maximaliseren van gebruikerstijd op de platforms. Dit heeft niet alleen invloed op volwassenen, maar in het bijzonder op jonge kinderen, wiens ontwikkeling en welzijn ernstig kunnen worden beïnvloed door overmatig gebruik. Het ongebreideld stimuleren van schermtijd kan leiden tot verslavingsgedrag, verminderde fysieke activiteit, en kan zelfs de mentale gezondheid schaden, resulterend in verhoogde gevallen van angst, depressie en slaapproblemen bij jongeren. BBB staat daarom sympathiek tegenover voorstellen om het gebruik van deze algoritmes te beperken, vooral om de kwetsbare jonge geesten te beschermen.

 Geoblocking. Met geoblocking kan de toegang tot internetcontent en -diensten worden beperkt of veranderd op basis van de geografische locatie van de gebruiker. Online streamingdienst maken bepaalde films of series bijvoorbeeld alleen beschikbaar voor gebruikers in specifieke landen. Hoewel geoblocking legitieme toepassingen heeft, zoals het naleven van wetgeving of licentiebeperkingen, kan het ook worden gezien als een belemmering voor de vrije toegang tot informatie en diensten. Geoblocking kan leiden tot prijsdiscriminatie en beperkte toegankelijkheid van content voor gebruikers in bepaalde regio's. BBB staat positief tegenover een verbod op geoblocking. Hiermee wordt de concurrentie tussen bedrijven binnen de Europese Unie versterkt.

Gezondheidszorg

 Gezondheidsunie en gezamenlijke inkoop. BBB benadrukt sterk het belang van het behoud van de nationale soevereiniteit van lidstaten op het gebied van gezondheidszorg. Daarom bekijkt BBB met een kritische blik het voorstel voor het oprichten van een Europese gezondheidsunie, bedoeld om de Europese Unie beter voor te bereiden op grensoverschrijdende gezondheids crises. BBB is van mening dat een verdere centralisatie van bevoegdheden op dit vlak de autonomie van de lidstaten kan ondermijnen en staat in plaats daarvan open voor samenwerking op basis van vrijwilligheid binnen zogenaamde 'kopgroepen'. BBB is wel voorstander van de gezamenlijke inkoop van medicijnen om toegankelijkheid, betaalbaarheid en beschikbaarheid te verhogen.

 Medische data en innovatie. BBB erkent de kansen van de uitwisseling van medische gegevens binnen Europa voor de ontwikkeling van innovatieve medische oplossingen en het verbeteren van zorg voor burgers binnen de Europese Unie. BBB staat echter kritisch tegenover het voorstel voor een Europese Ruimte voor Gezondheidsgegevens (EHDS). Er kleven grote privacy- en veiligheidsrisico's aan het EHDS. Ook zijn er zorgen over de ongewenste overdracht van nationale bevoegdheden op het gebied van gezondheidszorg en de administratieve lasten. BBB wil daarom dat deelname aan het EHDS vrijwillig is, met een optie voor lidstaten om zich niet aan te sluiten ('opt-out'). BBB is voorstander van gezamenlijke investeringen in onderzoek en ontwikkeling en verbeterde samenwerking tussen universiteiten en het bedrijfsleven. Ook zet BBB zich in voor een goed ondernemersklimaat. Er moet voor worden gewaakt dat producenten van slimme (medische) apparatuur de Europese Unie verlaten wegens te strenge regelgeving.

 Farmaceutische industrie. De wederop- en uitbouw van een eigen farmaceutische productie in de Europese Unie moet worden gestimuleerd. Te veel geneesmiddelen worden nu buiten de Europese Unie ontwikkeld en geproduceerd en dat maakt de Europese Unie kwetsbaar. BBB kijkt daarom kritisch naar de voorgestelde wijziging van de regels voor de farmaceutische industrie. Die regels beogen de toegankelijkheid tot medicijnen te vergroten, maar kunnen als effect hebben dat farmaceutische bedrijven minder gaan investeren en innoveren in de Europese Unie. Ook is er een risico dat de regels met name kleinere farmaceutische bedrijven raakt. Tegelijkertijd kijkt BBB ook kritisch naar de farmaceutische industrie en excessieve prijzen die voor bepaalde medicijnen worden gevraagd. BBB staat daarom positief tegenover Europese wetgeving die de producenten van medicijnen en medische hulpmiddelen dwingt tot grotere inzage in de kostenopbouw en winstmarges om zo de toegankelijkheid van deze medicijnen te garanderen.

 Toelatingsprocedure medicijnen. Het versnellen van de toelatingsprocedures bij het Europees Geneesmiddelenbureau (EMA), gevestigd in Amsterdam, is essentieel om de beschikbaarheid van innovatieve geneesmiddelen in de Europese Unie te vergroten. Momenteel duurt het gemiddeld 150 dagen langer om een innovatief medicijn in Europa goedgekeurd te krijgen dan in de Verenigde Staten – een cruciale periode die voor sommige patiënten van levensbelang kan zijn. Door nauwere samenwerking met kennisinstellingen en het stimuleren van ontwikkeling en productie kan de Europese Unie deze kloof overbruggen. Een efficiënter toelatingsproces, zonder in te boeten op de strenge beoordeling van veiligheid en werkzaamheid, zal niet alleen de toegang tot nieuwe behandelingen versnellen maar ook de positie van Europa in de wereldmarkt voor farmaceutische producten versterken en innovatie binnen de sector stimuleren.

Infrastructuur en transport

 Spoorwegen. BBB is voorstander van een uitbreiding en betere aansluiting van de Europese spoorweginfrastructuur. Allereerst moeten de spoorwegverbindingen in grensregio's beter op elkaar worden aangesloten. Daarnaast pleit BBB voor Europese afspraken over zogenaamde 'geprioriteerde treinpaden' om het transport van versproducten (zoals fruit en groente) per spoor mogelijk te maken. Tot slot dienen de grote steden beter met elkaar verbonden te worden. Ambitieuze hogesnelheidslijnen of zelfs een hyperloop zijn daarbij bespreekbaar om het Europese continent mee te laten gaan in de vaart der volkeren. Deze internationale treinverbindingen zijn een goed alternatief voor korte afstandsvluchten en dragen daarmee bij aan broeikasgasreductie.

 Binnenvaart. Vervoer over water is een schone, efficiënte en goedkope manier van transport. BBB wil de Europese binnenwateren daarom beter met elkaar verbinden en toewerken naar een aangesloten Europees netwerk. We moeten dan wel voorkomen dat de (kleinere) binnenvaartschippers niet verdwenen zijn als gevolg van strenge (verduurzamings)eisen: 95 procent van de kleinere binnenvaartschepen is al verdwenen. BBB pleit om deze reden voor geleidelijk klimaatbeleid en tegen overhaast beleid (zie ook: Hoofdstuk 2). Daar waar verduurzaming noodzakelijk is, moeten (kleinere) binnenvaartschippers makkelijker toegang krijgen tot Europese steunfondsen.

 Wegtransport. Door het harmoniseren van nationale regels rondom transport (zoals beladingslimieten, milieustickers en veiligheidseisen) kan het Europees wegtransport efficiënter en veiliger worden. BBB is voorstander van actieve coördinatie door de Europese Unie om hierin overleg met de praktijk oplossingen voor te zoeken. Verder is voor de transportsector van belang dat er een eerlijk speelveld wordt gehandhaafd en oneerlijke concurrentie door Oost-Europese transportbedrijven wordt tegengegaan. Tot slot pleit BBB harmonisering van de regels rondom zogenaamde lange zware vrachtwagens (LZV's) om ook hier een gelijk speelveld te creëren. Regels omtrent de vergroening van de transportsector worden besproken in Hoofdstuk 2.

 Luchtvaart. BBB is voorstander van een hervorming van de luchtverkeersleidingsregels. Dit is nodig om het Europese luchtverkeersbeheer te verbeteren en te stroomlijnen. De hervormingen worden ondersteund door de luchtvaartindustrie en leiden tot tijd- en brandstofbesparingen. Regels omtrent de vergroening van de luchtvaartsector worden besproken in Hoofdstuk 2.

Landbouw, natuur en visserij

Onze visie

De voedselproductie in Europa **staat op het spel** door de jarenlange stapeling van regelgeving, die gegrond is op ongefundeerde aannames en polarisatie over landbouw, visserij en natuur. Dit doet geen recht aan de decennialange ontwikkeling van kennis en technieken waardoor Nederlandse boeren de hoogste productie halen met de laagste ecologische impact. Een prestatie die het resultaat is van een complex samenspel tussen goed opgeleide boeren en tuinders, innovatieve toeleveranciers, adviserende organisaties, zaadveredelaars, logistieke bedrijven, universiteiten en hogescholen, ontwikkelaars van landbouwwerktuigen, kassen en de verwerkende sectoren.

Het negatieve beeld van de landbouw wordt verder versterkt door een valse tegenstelling tussen landbouw en natuur. Door verstandige ruimtelijke ordening kunnen landbouw en natuur heel goed samengaan. Dat betekent gebiedsgerichte regels die zekerheid bieden aan boeren om langjarige investeringen aan te gaan en daarbuiten ruimte laten voor natuur. Zo beschermen we de voedselzekerheid en dragen we tegelijkertijd zorg voor de natuur. BBB pleit daarom voor verstandige ruimtelijke ordening in het landbouw- en natuurbeleid, in het belang van de boer én de burger.

BBB steunt de verdere verduurzaming van de hoogproductieve land- en tuinbouwsector door zo schoon mogelijk te produceren. Dat kan onder meer door nieuwe veredelings-, mest- en gewasbeschermingstechnieken en precisielandbouw. Daarvoor is wel nodig dat de regelgeving meer ruimte voor dit soort innovaties laat. Ook dient milieuwetgeving beter te worden toegesneden op de praktijk en te sturen op doelen - in plaats van voor te schrijven hoe een boer of tuinder zijn werk moet doen. Tot slot is een eerlijk internationaal speelveld cruciaal om de landbouw onder druk van duurzaamheidsregels concurrerend te houden.

BBB vraagt tot slot dringend aandacht voor de geopolitieke waarde van de hoogtechnologische en intensieve landbouw. De Europese Unie zoekt namelijk strategische partners om de afhankelijkheid van grondstoffen te spreiden en ook om immigratie te beheersen. In de onderhandelingen met deze landen is de agrarische sector van grote strategische waarde. Daarvoor moet de sector zich wel blijvend kunnen ontwikkelen. Dat kan alleen met realistisch, op de praktijk en de toekomst gericht Europees landbouw- en natuurbeleid. BBB wil geen doorgesloten Green Deal, maar een Europese Farmers' Deal.

Landbouw, natuur en visserij

Landbouw en natuur

 Bescherming voedselproductie. Door verstandige ruimtelijke ordening kan spanning tussen landbouw en natuur worden vermeden. BBB pleit daarom voor een Food 2050-strategie. In navolging van Natura 2000 wijzen de Europese lidstaten daarbij vruchtbare en hoogproductieve agrarische gebieden aan (waaronder teelt-, tuinbouw en visgronden). Deze hoogproductieve landbouwgebieden worden daarmee beschermd en erkend als strategisch voedselproductie-areaal ten behoeve van de Europese voedselzekerheid.

In de beschermde Food 2050-gebieden ligt de focus op hoogwaardige en efficiënte voedselproductie. De gebieden worden daarom ontzien van verplichte productieverlagende maatregelen (zoals braakleggingsverplichtingen). Zo worden de vruchtbare gronden optimaal benut en wordt de gehele agrarische keten duidelijkheid en zekerheid gegeven. Ook voor gangbare landbouwbedrijven in deze gebieden blijft het landbouw- en natuurbeleid vanzelfsprekend voorzien in agrarisch natuurbeheer, maar dan op vrijwillige basis.

Buiten de Food 2050-gebieden wordt in samenwerking met boeren en tuinders gericht óók natuur- en landschapsbeheerdiensten geleverd. Daartoe worden zij via aantrekkelijke ecoregelingen en subsidies voor ecosysteemdiensten die een marktconforme vergoeding kennen, gestimuleerd. Aanvullende budgetten hiervoor kunnen nationaal worden bepaald. Elke lidstaat kan daarmee zelf bepalen hoeveel zij extra willen investeren in natuur en daarbij rekening houden met lokale natuurlijke omstandigheden en productiewijzen.

BBB komt hiermee tegemoet aan de behoefte om het authentieke Nederlandse en Europese landschap te behouden en de biodiversiteit te verrijken. Tegelijkertijd pleiten we hiermee voor een herwaardering van de hoogproductieve landbouw die bijdraagt aan de Europese voedselzekerheid en ruimte spaart voor natuur, wonen en recreëren.

 Europees perspectief. Door de Food 2050-strategie kunnen tussen lidstaten verschillen ontstaan in de omvang van Food 2050-gebieden per lidstaat. Zo leent een relatief groot deel van de Nederlandse delta zich uitzonderlijk goed voor voedselproductie en kennen we in Nederland een hoogontwikkelde agrarische keten, van onderzoeksinstituten tot verwerkende industrie. Concreet betekent dit dat in Nederland belangrijke Food 2050-gebieden worden aangewezen. Daartegenover staat dat in andere lidstaten relatief meer ruimte is voor extensivering of natuur. BBB pleit hiermee voor een Europese blik op de ruimtelijke ordening van landbouw, voedselproductie en natuur.

 Opt-out. Indien de Europese Unie vasthoudt aan algemeen productieverlagende maatregelen voor alle landbouwgronden, wil BBB een 'opt-out' bedingen voor het Europees natuurbeleid.

Landbouw

 Verdienmodel van de Europese landbouw. Het verdienmodel en de toekomst van de landbouw staan onder druk. Boeren in de Europese Unie worden veelal geconfronteerd met instabiele markten en fluctuerende, (vaak te) lage opbrengstprijzen. Daarnaast stijgen de kosten voor de Europese boer door maatregelen voor verdere verduurzaming, terwijl zij moeten concurreren met importproducten die tegen veel lagere standaarden geproduceerd mogen worden. Dit brengt boeren in een spagaat en ondermijnt hun verdienmodel en is een bedreiging voor de bedrijfsopvolging door jonge boeren.

BBB pleit als onderdeel van de Food 2050-strategie voor een langetermijnvisie op het verdienmodel van Europese boeren. BBB zet zich in voor een gelijk speelveld tussen importproducten en in de Europese Unie geproduceerde producten. BBB pleit daarnaast voor een nog steviger aanpak van oneerlijke handelspraktijken in de voedselketen en vergroting van de marktmacht voor de primaire producenten. Ook is BBB voorstander van de inzet van crisismanagement door onder meer markt stabiliserende maatregelen. BBB wil krachtadige ondersteuning van de innovatieve Europese en Nederlandse landbouw om met zo min mogelijk grondstoffen meer voedsel, inclusief dierlijke en plantaardige eiwitten, te produceren op een zo duurzame en efficiënte manier. Het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) moet worden hervormd, praktisch blijven en voortaan maximaal inzetten op het maximaal benutten van alle beschikbare strategische landbouwgronden.

Ecosysteemdiensten voor natuur, landschapsbeheer en klimaat moeten daadwerkelijk marktconform beloond worden en de onkosten ervan niet slechts worden vergoed. Het GLB blijft als vangnet ook in basissteun voor agrarische familie- en gezinsbedrijven voorzien, omdat de inspanningen van voedselproducenten in onze eigen omgeving voor de regionale, landelijke en continentale voedselzekerheid onvoldoende door de markt worden beloond. Voorwaarden voor de basissteun moeten haalbaar, betaalbaar en uitvoerbaar zijn en niet in strijd met voedselzekerheid.

 Jonge boeren. Verbetering van het verdienmodel is ook noodzakelijk om voedselproductie in de toekomst zeker te stellen. In 2020 was de gemiddelde leeftijd van een boer in Nederland 58 jaar. Van de boeren boven de 60, geeft 55% aan geen opvolger te hebben. Eenzelfde beeld tekent zich af in de rest van Europa. Het is dan ook tijd voor een Europees noodplan voor agrarische bedrijfsopvolging en jonge boeren. Dat begint met een goed verdienmodel en betrouwbare regelgeving. De Europese Unie en de lidstaten moeten meer doen voor jonge boeren. Jonge boeren moeten meer steun en scholing krijgen bij bedrijfsovernames, evenals financiële hulp voor hun aflossingen.

 Een gelijk speelveld. Op dit moment bestaat er internationaal geen gelijk speelveld voor de Europese agrarische sector. Landbouwproducten die de Europese Unie binnenkomen worden alleen getoetst op productveiligheid (volksgezondheid en voedselveiligheid). Geïmporteerde producten hoeven nu niet aan de Europese milieu-, dierenwelzijns- en productiestandaarden te voldoen. Door de toenemende Europese regeldruk zet dit de Europese boeren in toenemende mate op achterstand. BBB pleit daarom voor gelijkwaardige productie- en milieueisen voor importproducten van buiten de Europese Unie.

Tegelijkertijd is de Europese Unie voor de import en export van landbouwproducten afhankelijk van het landen buiten de Europese Unie. BBB pleit daarom voor harde convergentieclausules in handelsovereenkomsten. Dat betekent dat een concreet en bindend tijdspad wordt afgesproken waarbinnen de productiestandaarden met derde landen gelijk worden getrokken om marktverstoringen en oneerlijke concurrentie te voorkomen. BBB zal in Brussel een coalitie smeden met andere landen om deze problematiek tot topprioriteit te maken van de Europese politiek.

 Made in Europe. Zolang het gelijke speelveld op internationaal niveau niet is gegarandeerd, pleit BBB voor de spoedige introductie van een 'Made in Europe'-label op Europese landbouwproducten. Met deze campagne wordt zichtbaar dat producten aan de strikte Europese milieu- en productie-eisen voldoen. Hiermee wordt de consumptie en de concurrentiepositie van landbouwproducten uit de Europese Unie gestimuleerd en de bekendheid en herkenbaarheid van de Europese kwaliteitsregelingen verhoogd. De campagne dient zich zowel te richten op producten die binnen de Europese Unie worden verkocht als ook daarbuiten. BBB wil dat deze productpromotie voor Europese voeding 'dieetneutraal' plaatsvindt, met inbegrip van dierlijke proteïnen als zuivel, vlees, eieren en vis.

 Duurzaamheidslabel. Alleen al in de groente- en fruitsector zijn er 40 verschillende soorten duurzaamheidslabels. Dit leidt tot onduidelijkheid voor de consumenten en ondermijnt het gelijk speelveld. BBB pleit daarom (met de agrarische sector) voor eenduidige Europese normen voor duurzaamheidslabels.

 Betere regelgeving. BBB pleit voor regelgeving die uitgaat van de werkelijke impact op bodem en waterkwaliteit in plaats van modellen en generieke normen die geen rekening houden met lokale omstandigheden. Ook moet regelgeving meer ruimte geven aan de boer om te bepalen hoe een bepaalde norm wordt gehaald - in plaats van te werken met gedetailleerde instructies en voorschriften. Dit vraagt niet alleen om vertrouwen in de sector, maar ook om een overheid die faciliterend optreedt en samenwerkt met de gehele keten. Hier ligt een verantwoordelijkheid bij de Europese Unie maar vooral ook bij de Tweede Kamer. Veel Europese wetgeving krijgt pas op nationaal niveau concreet beslag.

 Gewasbeschermingsmiddelen. Het Europese toelatingsbeleid voor werkzame stoffen is 'hazard-based' en legt de nadruk op gevaar. Buiten de Europese Unie is het toelatingsbeleid 'risk-based' waarbij ook gekeken wordt naar de kans dat het gevaar daadwerkelijk optreedt. Door deze strengere Europese toets, zijn er steeds minder plant- en ziektespecifieke gewasbeschermingsmiddelen beschikbaar. Dit heeft als gevolg dat generieke middelen worden gebruikt voor verschillende ziekten en plagen en daarmee de kans op resistentie wordt vergroot. Bovendien is er méér van hetzelfde generieke middel nodig om het effect van specifieke middelen te evenaren. Tot slot leidt het geleidelijk beperken van het aanbod van gewasbeschermingsmiddelen tot verdere verspreiding van ziekten en plagen.

BBB pleit daarom voor een spoedige wijziging van het toetsingsbeleid voor reguliere gewasbeschermingsmiddelen. Daarnaast pleit BBB voor een snellere procedure voor de toelating van werkzame stoffen in groene gewasbeschermingsmiddelen. Deze middelen hebben een lager risico en kunnen dus eenvoudiger worden goedgekeurd. Het belangrijkste knelpunt voor snellere toelating is een

gebrek aan beoordelingscapaciteit. Dat moet worden opgelost. Deze groene laagrisicomiddelen zijn namelijk cruciaal voor geïntegreerde gewasbescherming (IPM). Deze vorm van telen richt zich op weerbare planten, optimale teelttechniek, gebruik van de minst gevaarlijkste, en bij voorkeur niet-chemische, middelen met pas als noodrem gericht gebruik van chemische producten.

 Innovatie in biotechnologie. BBB pleit voor toelating van nieuwe veredelings technieken (zoals CRISPR-Cas) voor kleine en grote bedrijven. Deze nieuwe technieken kunnen helpen gewassen te ontwikkelen die minder gevoelig zijn voor ziekten, die beter bestand zijn tegen droogte en verzilting of voedingsstoffen beter opnemen. Hierdoor zijn minder gewasbeschermingsmiddelen, water en kunstmest nodig en wordt de milieubelasting van de land- en tuinbouw verder teruggebracht. Nederland loopt wereldwijd voorop in de veredeling van gewassen, maar we dreigen door talmend Europees beleid onze voorsprong in kennis en innovatie te verliezen.

 Innovatie, data en AI. BBB steunt de Europese onderzoeksbudgetten voor de land- en tuinbouwsector en benadrukt het belang om hier blijvend in te investeren. BBB vraagt daarbij speciale aandacht voor een programma voor de ontwikkeling van precisielandbouw. Ook pleit BBB bij de regulering van kunstmatige intelligentie (AI) rekening te houden met de kansen die deze technologie biedt voor de landbouwmechanisatie. Door digitalisering krijgen data ook een steeds belangrijkere rol in de teelt en in de naleving van regelgeving. BBB maakt zich er hard voor dat de boer eigenaar blijft van data en beslist met wie welke data wordt gedeeld.

 Maatwerk voor glastuinbouw. De Nederlandse glastuinbouw geniet wereldwijd aanzien. In een gesloten omgeving van een kas worden op hoogtechnologische en duurzame wijze groente, fruit, planten en bloemen geteeld. De sector kan gecontroleerd en vrijwel circulair produceren en heeft daarmee fundamenteel andere kenmerken dan de open teelten. Toch gelden voor de glastuinbouw vrijwel altijd dezelfde eisen in Europese regelgeving als voor open teelten. BBB pleit daarom voor maatwerk in de Europese regelgeving zodat die is toegesneden op de feitelijke omstandigheden en techniek. Dit maatwerk is nodig voor de glastuinbouw, maar ook voor nieuwe gesloten teelten zoals 'urban farming' en 'vertical farming'. Dit zijn teelten in gebouwen die bijdragen aan de wens om meer lokaal te produceren.

 Maatwerk voor sierteeltsector. Nederland heeft een leidende rol in de sierteeltsector met een grote exportmarkt en internationale bijdrage aan werkgelegenheid (met name door activiteiten in Ethiopië en Kenia). Om die koppositie op de lange termijn te behouden is van belang dat het toelatingsbeleid voor gewasbeschermingsmiddelen wordt versoepeld en dat voor de gesloten sierteeltsector (net als voor de glastuinbouw) aparte regels gelden die aansluiten op de praktijk.

 Maatwerk voor tuinbouw. De beschikbaarheid van een voldoende en gevarieerd assortiment groenten en fruit is van groot belang voor een gezonde Europese maatschappij. De tuinbouwketen draagt daaraan bij. De Nederlandse tuinbouw heeft een leidende handelspositie binnen Europa en dat wil BBB zo houden. Daarvoor is van belang dat wet- en regelgeving aansluit op de praktijk en regelgeving zo veel mogelijk wordt opgesteld in afstemming met de keten.

 Biologische landbouw. BBB erkent de voordelen van biologische landbouw zoals het verminderen van het gebruik van kunstmest en telen zonder synthetische gewasbeschermingsmiddelen. Biologische landbouw heeft echter ook nadelen. De opbrengsten per hectare zijn fors lager en er is meer risico op ziekten en plagen. Dat vraagt om meer grondgebruik en leidt tot lagere opbrengst. Hoogproductieve landbouw zoals die in Nederland bestaat, spaart ruimte- en landgebruik, versterkt de mondiale voedselzekerheid én verlaagt de milieuoetafdruk per kilogram geproduceerd (voedings)product. BBB is om deze reden tegen een wettelijke verplichting van biologisch landgebruik of beleidsmatige voorkeur voor een bepaalde landbouwmethode, zoals dat nu in de Europese Unie wordt voorgesteld. De marktwerking regelt zelf de vraag naar biologische producten en daarbij passend biologisch areaal.

 Europese bescherming streekproducten. BBB steunt de Europese bescherming van streekproducten uit de land- en tuinbouw en voedingssector als bijdragend aan het verdienmodel van voedselmakers. De Beschermingsregimes Beschermd Oorsprongsbenaming (BOB), Beschermd Geografische Aanduiding (BGA) en Gegarandeerde Traditionele Specialiteit (GTS) moeten ook voor Nederlandse regionale producten vaker worden ingezet tegen misbruik en namaak. Bovendien dient de procedure hiervoor vereenvoudigd te worden.

 Evenwichtsbemesting. Europese regelgeving kent een generieke norm die bepaalt hoeveel natuurlijke dierlijke mest een boer op het land mag uitrijden. Daarbij wordt niet gekeken hoeveel nutriënten aan de grond worden onttrokken door de groei van planten en grassen. Dat leidt ertoe dat natuurlijke mest in Nederland tegen hoge kosten moet worden afgevoerd en de tekorten met kunstmest worden aangevuld. Deze regels staan haaks op het streven naar 'kringlooplandbouw' waarbij minder kunstmatige meststoffen worden toegediend. BBB wil daarom dat de maximale bemesting van 170 kg N uit de Europese regelgeving wordt verwijderd en vervangen wordt door evenwichtsbemesting. Concreet betekent dit dat er moet kunnen worden bemest naargelang er meststof aan de grond onttrokken wordt. Op deze manier hoeft Nederland niet meer periodiek om een ontheffing ('derogatie') in Brussel te vragen.

 Kunstmestvervangers. RENURE is een kunstmestvervanger gemaakt van dierlijke mest met de eigenschappen van kunstmest. RENURE bespaart de energie die nodig is voor de productie van kunstmest en de daarbij vrijkomende CO². Daarnaast draagt het bij aan het verder sluiten van de landbouwkringloop. De Europese Commissie weigert deze innovatieve meststof echter al jarenlang als kunstmestvervanger te erkennen. Als gevolg daarvan gelden voor RENURE dezelfde en strenge milieugebruiksnormen als voor dierlijke mest - in plaats van de minder strenge normen voor kunstmest. Dit leidt tot de ongewenste situatie dat overtollige dierlijke mest als 'afvalstof' wordt afgevoerd. Tegelijkertijd blijft de mestbehoefte om gewassen goed te laten groeien bestaan en wordt er daarom stikstof in de vorm van kunstmest aangevoerd. BBB wil dat deze absurde situatie zo snel mogelijk ten einde komt en pleit ervoor dat RENURE zo snel als mogelijk als kunstmestvervanger wordt erkend en wettelijk toegelaten. Dit is niet alleen van belang voor boeren, maar ook om de technische productietekenen rondom dit innovatieve product tot ontwikkeling te laten komen.

 Aanpassing nitraatrichtlijn. De zwaar verouderde Nitraatrichtlijn dient in overeenstemming met de laatste wetenschappelijke inzichten te worden gewijzigd om voortaan maatwerk en innovatie per lidstaat en per regio in overeenstemming met de geografische, hydrologische en klimatologische omstandigheden mogelijk te maken. Deze wetgeving mag niet langer oneigenlijk ingezet kunnen worden voor vermindering van dierlijke productie in bepaalde lidstaten.

 Gelijke dierenwelzijnsnormen. BBB hecht aan dierenwelzijn. BBB wil dat de huidige hogere Nederlandse dierenwelzijnstandaarden overall in de Europese Unie gaan gelden. Als dat niet mogelijk blijkt, moet Nederland de Europese regels volgen om zo het gelijk speelveld te herstellen. Voor de handhaving van de normen is daarbij van belang dat dierenwelzijnsnormen beter meetbaar en vergelijkbaar zijn. Ook dient op internationaal niveau het gelijk speelveld te worden geborgd. Daartoe moeten dierenwelzijnsnormen in handelsverdragen worden opgenomen. Tot slot pleit BBB voor een integrale belangenafweging bij het vaststellen van dierenwelzijnsnormen. Dat betekent dat belang van dierenwelzijn zorgvuldig wordt afgewogen tegen andere doelstellingen zoals vermindering van de milieuoetafdruk, sterfterisico's, ziektedruk, de gevolgen voor andere delen van de productieketen en de directe financiële kosten voor de consument.

 Diergezondheid. BBB is voorstander van strenge diergezondheidsnormen op Europees niveau. 'Bioveiligheid' is een belangrijke voorwaarde voor de toekomst van de Europese en Nederlandse veehouderij. Hierbij is het beheer en monitoring van populaties wilde dieren cruciaal. Zij zijn vaak de bron van infectieziekten die landbouwhuisdieren bedreigen. BBB pleit daarom voor de mogelijkheid tot het reduceren of het weren van bepaalde populaties wilde dieren. Daarnaast kan vaccineren van landbouwhuisdieren in sommige gevallen nodig zijn. Via internationale afspraken moeten importbeperkingen voor gevaccineerde dieren worden tegengegaan.

Voor hobbydierhouders, zoals (post)duivenmelkers en kleindierliefhebbers, moeten Europese regelgeving en daaruit voortvloeiende administratieve lasten in het kader van (preventieve) diergezondheid in verhouding staan tot de waarde van Europese grensoverschrijdende verplaatsingen en tradities zoals tentoonstellingen en wedstrijden in grensregio's niet onnodig belemmeren. De Europese Commissie moet streng toezicht houden op de betaalbaarheid van inspectiekosten en diergezondheidscertificaten in relatie tot de waarde van de gehouden hobbydieren.

BBB vindt het een zorgwekkende ontwikkeling dat het gebruik van antibiotica in de veehouderij binnen de Europese Unie niet snel genoeg afneemt ondanks de afspraken die hierover zijn gemaakt. Dit verhoogt het risico op antimicrobiële resistentie en creëert een ongelijk speelveld voor Nederlandse veehouders die zich wel aan de afspraken houden en een enorme reductie hebben bereikt. BBB pleit dan ook voor strengere handhaving binnen de Europese Unie, maar ook voor een versoepeling en versnelling van de registratie van zogenaamde (natuurlijke) gezondheidsbevorderende alternatieven voor antibiotica.

Natuurbeleid

 Natuurwetgeving. Met de voorgestelde Natuurherstelwet wil de Europese Unie door ingrijpende maatregelen de biodiversiteit vergroten. Het gaat onder meer om het herstel van negentig procent van alle habitattypen in Nederland in 2050 die in slechte staat verkeren. Het gaat hier om alle natuur in Nederland (en niet alleen om de habitattypen binnen de Natura 2000-gebieden). Verder gelden verregaande eisen voor alle landbouwgronden en een verplichting om veenweidegebieden te vernatten. De wet veroorzaakt niet alleen grote beperkingen voor de land- en tuinbouw, maar ook voor bouwen en uitbreidingen in en rondom stedelijk gebied.

BBB verzet zich daarom tegen de Natuurherstelwet die onder meer tot extensivering van hoogwaardige landbouwgronden leidt en geen recht doet aan de rijke 'cultuurnatuur' die Nederland rijk is. Het is daarom goed dat het voorstel dankzij een BBB-Kamermotie en afgenomen steun onder de regeringen van de lidstaten voorlopig in de ijskast ligt. Voor toekomstige Europese natuurwetgeving wil BBB maximale ruimte voor lidstaten bij de tenuitvoerlegging en regelmatige evaluatie op praktische uitvoerbaarheid en haalbaarheid. Tot slot wil BBB dat de Europese Commissie actiever voorkomt dat landen Europese natuurwetgeving onjuist en afwijkend van andere Europese lidstaten toepassen voor andere, meer verborgen, nationale beleidsdoelstellingen en politieke visies.

 Herevaluatie natuurgebieden. Natuur past niet op een postzegel en BBB vindt dat er te veel kleine gebieden zijn aangewezen als Natura 2000-gebieden. Dit leidt tot onnodige en kostbare beperkingen en zet onnodig veel druk op de naastliggende omgeving. Daarom roepen we op tot een herevaluatie van de aangewezen gebieden, zodat we de natuur in Europa realistisch perspectief op herstel kunnen bieden. Soorten en habitats die ten tijde van de aanwijzing van een Natura 2000-gebied niet aantoonbaar aanwezig waren, dienen door de Europese Commissie in overleg met overheden te worden geschrapt uit de instandhoudingsdoelen. Daarnaast wil BBB dat de Habitatrichtlijn wordt herzien om beter rekening te houden met de sociaal-economische vereisten.

 Vergroening stedelijk gebied. BBB staat positief tegenover het verbeteren van de leefbaarheid van stedelijke gebieden door meer groen toe te passen. Groen verhoogt de leefbaarheid, biodiversiteit en omgevingskwaliteit, reguleert vocht, vermindert hitte, biedt rust aan de gemeenschap en verbindt mensen. Beleid en regels hierover dienen op nationaal niveau worden gemaakt en niet door de Europese Unie. Dat is in strijd met het subsidiariteitsbeginsel.

 Bodem en oppervlaktewater. Nederland is een delta en kent als gevolg daarvan relatief veel 'geografische belasting'. Via beken en rivieren stroomt vervuild water uit buurlanden ons land binnen. Omdat de omliggende landen bovendien met andere normen werken is het voor Nederland zeer moeilijk om aan de generieke normen van de Kaderrichtlijn Water te voldoen. De richtlijn biedt hiertoe overigens wel uitzonderingsbepalingen, maar daarvan is door Nederland vooralsnog geen gebruik gemaakt. De problemen rond de Kaderrichtlijn Water zijn daarmee deels een Nederlandse verantwoordelijkheid. Tegelijkertijd biedt de Kaderrichtlijn Water zelf te weinig ruimte voor afwijking op sociaal-economische gronden en om praktische haalbaarheid. BBB pleit daarom voor aanpassing van de Kaderrichtlijn Water, zodat die beter aansluit op de praktijk.

 Waterbeheer. Onze vruchtbare delta, waar veel voedselproductie plaatsvindt, wordt gevoed met zoet water dat afkomstig is uit onze buurlanden. Om de hoeveelheid zoet water in onze rivieren op peil te houden en een productief en leefbaar Nederland te garanderen, dienen er binnen Europa afspraken gemaakt te worden die de verdeling van water evenredig organiseren, rekening houdend met de behoefte en productiviteit van de betreffende gebieden. Daarbij moet water zoveel mogelijk binnen de stroomgebieden worden opgevangen. De beschikbaarheid en betaalbaarheid van kwalitatief goed drinkwater verdient in de hele Europese Unie aandacht.

 Beschermde soorten. BBB vindt dat sommige beschermde soorten Europees beheerd moeten worden. Dit betreft onder meer soorten waarvan bekend is dat ze maatschappelijke problemen veroorzaken, zoals de wolf, verschillende soorten ganzen, de goudjakhals en de bever - vergelijkbaar met het nationale beheer dat BBB bepleit voor de vos, ganzen, zwarte en bruine rat, de das en de steenmarter. Zo is het beheer van de bever noodzakelijk vanwege de waterveiligheid. Daarnaast pleit BBB voor 'wolfvrije gebieden' in dichtbevolkte cultuurlandschappen waar weidegang en graasdieren dominant zijn, of waar schapen nodig zijn voor dijkveiligheid of natuurbeheer.

BBB wil dat de beschermde status van de wolf in de Europese Unie wordt verlaagd en dat de Europese Commissie proactief beheer door afschot en verjaging in lidstaten mogelijk maakt. Tot die tijd moet de Europese Commissie naar de mening van BBB duidelijke richtlijnen en handvatten bieden aan regionale en nationale overheden voor ontheffingen voor het afschot van wolven, vooral in dichtbevolkte lidstaten en regio's. De leefgebieden waar wolven hun natuurlijke gedrag kunnen vertonen, zijn te vinden in oernatuur in dunbevolkte delen en sommige hooggebergten van Europa en Aziatisch Rusland. Daarnaast wil BBB ruimte om het aantal ganzen te reduceren. Daarbij is niet alleen wildschade een overweging, maar ook de negatieve invloed op de (ecologische en chemische) waterkwaliteit door uitwerpselen van de dieren. BBB pleit daarom voor een wijziging van de regelgeving waaronder deze soorten op dit moment beschermd worden. Verder pleit BBB ervoor om structureel beheer van predatoren (zoals vos, steenmarter en zwarte kraai) mogelijk te maken in gebieden waar bodembroedende soorten beschermd worden. Beheer moet daarbij plaats kunnen vinden met de daarvoor meest geschikte jachtmiddelen en zonder administratieve rompslomp op lokaal niveau.

 Jacht en wildbeheer. Jacht en wildbeheer zijn onmisbaar voor de bescherming van de waardevolle natuur- en cultuurlandschappen in de Europese Unie. BBB staat pal voor de rol van jagers en sportvissers in het fauna- en agrarisch natuurbeheer binnen de Unie vanwege hun potentieel om de biodiversiteit te verbeteren en inheemse soorten en habitats te behouden. Jagers en sportvissers ontplooiën op regionaal en lokaal niveau nu al vrijwillig vele natuurherstel- en natuurbeschermingsactiviteiten. BBB zal zich in het Europees Parlement dan ook verbinden aan het continueren van de interfractiewerkgroep Biodiversiteit, Jacht en Platteland waarin leden uit meerdere fracties van het Europees Parlement actief samenwerken en van gedachten te wisselen over de belangen van landgoederen, nationale parken, jagers, wildbeheerders, sportvissers en verbonden wetenschappers met betrekking tot Europees beleid.

BBB staat in het wild- en natuurbeheer van de Europese Unie pal voor het eerbiedigen van het principe van duurzaam benutten en oogsten uit de natuur, en voor het privé-eigendom van landgoederen en grondeigenaren. Jacht en hengelsport zijn bovendien omgeven met belangrijke historische Europese

culturele tradities. BBB koestert naast biodiversiteit ook dit immaterieel Europees erfgoed. BBB pleit voor integrale samenwerking tussen jagersverenigingen en agrarische collectieven om gemeenschappelijke doelen uit Europese wetgeving te bereiken. Verdere integratie van jagersverenigingen en agrarische collectieven op het gebied van milieu- en natuurbeheer kan helpen om gezamenlijk in Europese regio's aan natuurbehoud, biodiversiteit, milieu- en waterkwaliteit te werken.

In de bestaande Europese fondsen voor natuur- en milieubeleid moeten wat BBB betreft voortaan overall de actieve inzet van agrarische natuurbeheercollectieven, jagers, sportvissers, landgoederen en grondeigenaren als verplichte subsidievoorwaarde gelden. In het bestaande beleid is dit vereiste onvoldoende of niet verankerd. Dit vereiste zal Europees natuur- en wildbeheer met lokaal draagvlak en nuchter boerenverstand in Europese lidstaten en regio's doen plaatsvinden. Daarmee wordt verkwisting van belastinggeld voor ondoelmatig natuurbeleid en onhaalbare 'wensnatuur' door gesubsidieerde organisaties zonder lokaal en regionaal draagvlak voorkomen en voorkomt onnodige polarisatie over natuurbeleidsuitgaven in Europese regio's.

 Invasieve soorten. BBB vraagt om een herziening van de lijst met invasieve exoten. Deze moet niet op basis van een Europese benadering worden vastgesteld maar op basis van een regionale benadering. Zo kan rekening worden gehouden met klimaatzones om te beoordelen of een soort als invasief gekwalificeerd moet worden.

Visserijbeleid

 Europese visserijgemeenschappen. De visserijsector zorgt zowel direct als indirect voor werk in de Europese kustgemeenschappen. Mensen leven hier vaak al generaties lang in harmonie met de natuur en zijn rijk aan cultuur en tradities. De manier van leven is vaak diepgeworteld in lokale gemeenschappen en draagt bij aan hun culturele en traditionele rijkdom. Echter, de strenge regelgeving, verboden en toenemende controlemaatregelen vanuit de Europese Unie werpen een donkere schaduw over de Europese visserijgemeenschappen. Vissers worden steeds meer belemmerd in hun vrijheid om hun beroep uit te oefenen. Voor velen komt hierdoor de bestaanszekerheid in gevaar en wordt de bedrijfsopvolging door jonge generaties vissers steeds moeilijker. Het huidige visserijbeleid bedreigt daarmee de Nederlandse en Europese kustgemeenschappen.

 Terug naar de kernopgave. De Europese visserijsector is van strategisch belang voor de Europese Unie. Een gezonde visserijsector draagt bij aan onze voedselzekerheid. Voedselproductie uit de zee heeft bovendien een kleine CO²-voetafdruk en levert waardevolle eiwitten voor een gezonde voeding. Het Europees visserijbeleid zou de visserij moeten beschermen, maar staat juist al tientallen jaren onder druk. Dit komt doordat de oorspronkelijke doelen van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid uit het oog zijn geraakt. Hierdoor is het visserijbeleid volledig uit balans geraakt. BBB wil dat de Europese Unie het visserijbeleid terugbrengt naar de kernopgave. De Europese wateren moeten open blijven voor de visserij om bij te dragen aan de voedselvoorziening. Visgronden worden in de door BBB voorgestelde Food 2050-strategie dan ook beschermd.

 Betere regelgeving. Het is van cruciaal belang dat de visserijsector perspectief krijgt, zodat toekomstige generaties kunnen blijven vissen. BBB streeft daarom naar hervormingen die de Europese visserij ondersteunen en een goede balans bieden tussen economische belangen, milieu en natuurbehoud. Samen willen we een toekomst voor de visserij waarin onze vissers met trots hun beroep kunnen blijven uitoefenen. BBB pleit voor beleid dat zowel traditionele als innovatieve visserij ondersteunt en dat gebaseerd is op wetenschappelijk bewijs. Bovendien pleit BBB voor meer maatwerk en samenwerking met de visserijsector bij de ontwikkeling van nieuw beleid. Tot slot zal er meer ruimte moeten zijn voor nationale uitwerking van visserijbeleid, gezien de verschillen tussen de visserijsectoren in de diverse lidstaten.

 Aanlandplicht. De aanlandplicht verplicht vissers om alle gevangen vis aan land te brengen en aan te geven, zelfs als deze ondermaats of ongewenst is. Hoewel bedoeld om overbevissing tegen te gaan, heeft de aanlandplicht in de praktijk een negatieve impact op zowel de visserij als het mariene ecosysteem. Dit komt door de onnodige verspilling van natuurlijke hulpbronnen en verstoring van de natuurlijke balans van de zee. BBB streeft naar een visserijbeleid dat zowel de belangen van de vissers als de natuur respecteert. In het Europees Parlement zal BBB daarom pleiten voor een herziening van deze regel, die momenteel meer problemen veroorzaakt dan oplost. Innovatieve selectiemethoden kunnen hier een belangrijke rol in spelen.

 Pulsvisserij. BBB benadrukt dat het Europese verbod op de pulsvisserij volledig in strijd is met het streven van het Europese visserijbeleid naar selectiviteit en duurzaamheid. Pulsvisserij is een bewezen duurzame en selectieve visserijmethode. Het verbod belemmert niet alleen de innovatie binnen de visserijsector, maar staat ook haaks op de principes die de Europese Unie nastreeft om de ecologische impact van de visserij te verminderen. BBB zet zich daarom in om de pulsvisserij zo snel mogelijk weer toe te staan in Europese wateren, met name op de Noordzee, om zo een cruciale stap te zetten naar het waarborgen van duurzaamheid en selectiviteit in de Europese visserij.

 Bodemberoerende visserij. De Europese Commissie heeft in haar Marine Action Plan een verbod op bodemberoerende visserij in alle beschermde mariene gebieden voorgesteld tegen 2030. De zogeheten 'bodemtrawlers' die onder dit verbod vallen, zijn verantwoordelijk voor een kwart van de door de Europese Unie gevangen vis en genereren achtendertig procent van de totale inkomsten voor de Europese vloot. Als het voorstel wordt uitgevoerd, zou dit ernstige gevolgen hebben voor de Europese visserijsector. BBB is daarom tegen een algeheel verbod op bodemberoerende visserij. Bodemberoering heeft slechts een beperkt effect op de zeebodem, dat in het niet valt bij de natuurlijke beroering door bijvoorbeeld stromingen, stormen en verstoringen door windturbineparken.

 Strengere controle- en certificeringsprocedures. Geïmporteerde visproducten moeten voldoen aan strenge eisen op het gebied van gezondheid en voedselveiligheid. Dit is essentieel om ervoor te zorgen dat ze voldoen aan dezelfde normen als die waaraan Europese vissers moeten voldoen, inclusief duurzaamheid, sociale, gezondheids- en milieunormen. Daarnaast moet hard worden opgetreden tegen 'spookschepen' die al jarenlang over de hele wereld vissen en hun illegaal gevangen vis op de markt brengen.

 Visquota. BBB wil overbevissing voorkomen, maar is tegen de vervanging van vangstrechten en toebedeelde visquota voortvloeiend uit historische rechten door nieuwe vormen van verdeling op bijvoorbeeld grondslagen van 'duurzaamheid'. BBB wil dat vissers in de toekomst langjarige zekerheid op het gebied van visquota wordt geboden, waarbij de maximaal duurzame opbrengst (MSY), binnen ecologische grenzen, wordt gehanteerd in de Noordzee en andere Europese wateren.

 Cameratoezicht. Er is sprake van een groeiende druk op vissers door uitbreiding van controlemaatregelen, zoals cameratoezicht aan boord en tracking. BBB wil de regeldruk dusdanig verminderen dat vissers weer in vrijheid hun werk kunnen doen, op basis van vertrouwen in plaats van wantrouwen. De traceerbaarheid is al zover geregeld dat consumenten de vis die door onze Nederlandse vissers wordt gevangen met een gerust hart kunnen eten.

 Aquacultuur. BBB koestert de schaal- en schelpdiersectoren. De aquacultuur in Europa verdient erkenning en steun vanwege de belangrijke bijdrage aan kustgemeenschappen en gezonde lokale eiwitvoorziening.

 Windmolens op zee. BBB wil een onmiddellijke stop op de bouw van windparken in de Noordzee. De parken die al gebouwd zijn moeten toegankelijk worden gemaakt voor de vissers. Ook dient er onderzoek te worden gedaan naar schade die de parken toebrengen aan de natuur en de visstand.

Buitenland, handel en veiligheid

Onze visie

De fysieke en economische veiligheid van Europa **staat op het spel** door toenemende geopolitieke spanningen. Deze uitdaging kan Nederland het beste aangaan in samenwerking met de Europese lidstaten. BBB is daarom voorstander van pragmatische, soms verdergaande Europese samenwerking op het gebied van het buitenlandbeleid. Zo moet de Europese Unie nieuwe strategische partnerschappen aangaan om afhankelijkheden, met name op het gebied van grondstoffen, af te bouwen en om als blok een volwassen rol op het wereldtoneel te kunnen spelen. Dit is nodig om onze welvaart, waarden en cultuur in een steeds vijandigere wereld te kunnen beschermen.

BBB is voorstander van nieuwe handelsverdragen, zolang deze eerlijk zijn en niet leiden tot ondermijning van Europese bedrijven en boeren. Daarnaast wil BBB dat oneerlijke handelspraktijken krachtig en consequent worden bestreden. De gespannen geopolitieke situatie vraagt ook dat Europa zuiniger is op vitale infrastructuur en voorkomt dat hoogtechnologische kennis wegsijpelt naar het landen buitende de Europese Unie. Dit betekent dat investeringen beter moeten worden gecontroleerd.

Daarnaast is het van groot belang om de defensie van Europa snel op peil te brengen. BBB is daarom voor versterkte samenwerking op het gebied van defensie, maar wil 'in de haast' niet allerlei bevoegdheden aan Brussel overdragen. Wel pleit BBB voor forse investeringen in onderzoek en ontwikkeling van de defensie-industrie en maatregelen om wapensystemen beter op elkaar af te stemmen. Tot slot vraagt de georganiseerde criminaliteit en de continue dreiging van terrorisme om nauwere samenwerking tussen veiligheidsdiensten van de Europese lidstaten.

Buitenland, handel en veiligheid

Buitenlandbeleid

 Realistisch buitenlandbeleid. BBB koestert en beschermt de soevereiniteit en eigenheid van de landen binnen de Europese Unie. Naar buiten toe zullen we vaker gezamenlijk en eensgezind moeten optreden. Zo bieden we krachtiger weerstand tegen geopolitieke bedreigingen die alle Europese landen aangaan. Dit betekent onder meer dat nieuwe handelsverdragen moeten worden gesloten en nieuwe strategische partnerschappen moeten worden aangegaan. Wat betreft BBB gaat de Europese Unie ongemakkelijke 'vriendschappen' niet uit de weg en staan de belangen van de Europese burgers en bedrijven daarbij voorop. Waar mogelijk wenden we de economische macht van de Europese Unie aan om de positie van burgers in het partnerland te verbeteren.

 Voedsel is het nieuwe goud. Richting het einde van de eeuw zal de wereldbevolking naar verwachting verder toenemen tot 10.400.000.000 mensen. Tegelijkertijd neemt het beschikbare vruchtbare land jaarlijks met 12.000.000 hectare af. Voedsel is daarmee het nieuwe goud van de 21^e eeuw. Europese regels die als doel of gevolg hebben onze voedselproductie terug te brengen, missen daarmee voedselzekerheid als cruciale voorwaarde in het streven naar een meer onafhankelijke Europese Unie en de strategische waarde van deze sector in de internationale betrekkingen.

 Afhankelijkheden afbouwen. De Europese Unie is momenteel afhankelijk van een beperkt aantal landen voor grondstoffen die essentieel zijn voor onder andere de energietransitie. BBB steunt daarom de Europese Critical Raw Materials Act, die tot doel heeft om Europabreed het netwerk van strategische partnerschappen uit te breiden om deze afhankelijkheid te verminderen. Hiervoor gaan we afspraken maken met landen in Afrika, Zuid- en Noord-Amerika, Zuid-Azië, Zuidoost-Azië en Oceanië. BBB ondersteunt ook de verplichting om binnen Europa de beschikbaarheid van essentiële grondstoffen te inventariseren en een minimumpercentage van deze grondstoffen zelf te gaan winnen.

 Europese Afrikastrategie. Het Afrikaanse continent is rijk aan grondstoffen, industrialiseert in rap tempo en kent een jonge, snelgroeiende bevolking. Afrika heeft daarmee een enorm potentieel. Dat wordt ook gezien door China en Rusland, die hun invloed op het continent vergroten. BBB wil dat de samenwerking met Afrikaanse landen met prioriteit wordt verdiept door een brede Europese Afrikastrategie die uitgaat van pragmatische samenwerking, gelijkwaardigheid en begrip voor elkaars wederzijdse belangen. Deze samenwerkingen zijn bovendien cruciaal in de oplossing voor het migratievraagstuk (zie ook: Hoofdstuk 6). Daarnaast liggen er kansen op het gebied van klimaat en energie in een versterkte samenwerking met de Afrikaanse landen (zie ook: Hoofdstuk 2).

 Relatie China. De relatie tussen het Westen en China is in troebel water beland. Het groeiende bondgenootschap tussen China, Rusland en Iran vormt een bedreiging voor de vrije wereld. Daarnaast dragen oneerlijke handelspraktijken, diefstal van intellectueel eigendom en inbreuken op privacy bij aan een groeiend wantrouwen. De assertiviteit van China in verschillende regionale aangelegenheden, zoals in de Zuid-Chinese Zee en Taiwan, is zelfs reden tot zorg voor een mogelijke militaire confrontatie.

Tegelijkertijd blijft China de belangrijkste handelspartner van de Europese Unie. BBB waakt daarom voor het vergroten van vijandbeelden en pleit voor snelle, pragmatische oplossingen voor handelsgeschillen. Dat is nodig om het vertrouwen terug te winnen van veertig procent van de grote Europese bedrijven die nu al overwegen hun productie naar buiten de Europese Unie te verplaatsen vanwege verslechterde verhoudingen met China.

 Relatie Rusland. De relatie tussen Rusland en Nederland staat al langer onder druk als gevolg van het neerhalen van MH17. Met de annexatie van de Krim, de steun aan opstandelingen in de Donbas en tot slot de invasie van en aanvalsoorlog tegen Oekraïne, is de relatie met de Europese Unie volledig verstoord geraakt. BBB hoopt in de toekomst op een ander Rusland, dat zich houdt aan een op regels gebaseerde internationale rechtsorde, en dat politieke en economische betrekkingen kunnen worden hersteld.

 Relatie buurlanden. Door de oplopende geopolitieke spanningen is het van belang om goede betrekkingen te hebben met de naaste burenen van de Europese Unie. BBB steunt daarom de verdieping van het Europees nabuurschapsbeleid en is ook positief over de recent opgerichte Europese Politieke Gemeenschap. Anders dan de naam doet vermoeden, is dit een informeel samenwerkingsorgaan van 47 landen in en rondom de Europese Unie. De samenwerking kan de stabiliteit in de regio vergroten en tegenwicht bieden aan de invloed die uitgaat van Rusland en China.

 Relatie overzeese gebieden. BBB maakt zich sterk voor de relatie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten, Bonaire, Sint-Eustatius en Saba met de Europese Unie. De eilanden hebben een bijzondere positie binnen de Europese Unie. Ze zijn niet gebonden aan het Europees recht, maar hebben wel toegang tot bepaalde programma's en fondsen. BBB zet zich in Brussel - net als voor de andere regio's van Nederland - ook in voor het Caribische deel van het Koninkrijk.

 Ontwikkelingssamenwerking. BBB wil het Europees buitenlandbeleid en de Europese ontwikkelingssamenwerking in de toekomst integreren. Dit betekent dat de Europese Unie geen apart budget meer heeft voor ontwikkelingssamenwerking, maar dat de fondsen worden ingezet binnen het kader van strategische partnerschappen, handelsovereenkomsten of migratiedeals. Ongebonden ontwikkelingshulp ziet BBB als een nationale aangelegenheid.

Handelsbeleid

 Eerlijke handelsverdragen. Handelsverdragen dienen eerlijk te zijn. Dat betekent dat gelijke productie-eisen moeten gelden om oneerlijke concurrentie te voorkomen. Dat is op dit moment niet het geval voor bijvoorbeeld landbouwproducten. BBB staat dan ook afwijzend tegenover de voorliggende handelsovereenkomst met de Mercosur-landen. Europese boeren moeten voldoen aan strenge duurzaamheidsvoorschriften, terwijl landbouwproducten van buiten de Europese Unie, die niet aan die eisen voldoen, de Europese markt kunnen betreden en Europese productie ondermijnen. BBB pleit daarom voor harde ‘convergentieclausules’ om productiestandaarden gelijk te trekken (zie ook: Hoofdstuk 4). Daarnaast moeten de WTO-regels worden aangepast zodat producten die niet aan de Europese standaarden voldoen, zo nodig kunnen worden geweerd.

 Meer handelsverdragen. Europa is het grootste handelsblok ter wereld met de meeste import en export én de hoogste inkomende en uitgaande investeringen. Internationale handel en handelsverdragen zijn daarom cruciaal. BBB is om economische en strategische redenen voorstander van nieuwe handelsverdragen met (afzonderlijke) landen in Zuid-Azië, Zuidoost-Azië, Latijns-Amerika, en Afrika, en meer specifiek met de Verenigde Staten en Taiwan. Deze handelsverdragen bieden kansen op het gebied van essentiële grondstoffen en technologie, en bieden tegenwicht tegen de invloed van China.

Wat betreft BBB zijn handelsverdragen zakelijke afspraken die worden gesloten in het belang van Europese burgers en bedrijven. Handelsverdragen zijn niet bedoeld als instrument om de interne politiek van het partnerland verregaand te sturen. Tegelijkertijd moeten strategische belangen worden betrokken bij handelsverdragen. Dat betekent dat de Europese Unie bij voorkeur handelsverdragen sluit met democratische landen die de op regels gebaseerde internationale orde onderschrijven om gezamenlijk sterker te staan tegenover de autocratische regimes.

 Oneerlijke handelspraktijken. Europese bedrijven staan onder druk door oneerlijke handelspraktijken van buiten de Europese Unie, met name uit China. Momenteel loopt er een onderzoek naar goedkope Chinese elektrische auto's die de Europese markt overspoelen. Recent is ook een nieuw onderzoek gestart naar Chinese subsidies die de markt voor windmolens verstoren. De Europese Unie beschikt over verschillende instrumenten om op te treden tegen deze vormen van oneerlijke concurrentie. BBB wil dat de Europese Unie deze instrumenten in de toekomst krachtiger en sneller inzet. Indien nodig moeten de bestaande instrumenten worden aangescherpt of uitgebreid. Een eerlijk internationaal speelveld is een voorwaarde voor internationale handel.

 Economische veiligheid. Europese landen moeten zorgvuldiger omgaan met hun vitale infrastructuur. Onder vitale infrastructuur vallen alle systemen die essentieel zijn voor vitale economische en sociale functies, zoals gezondheidszorg, voedselvoorziening, veiligheid, vervoer, energievoorziening, informatiesystemen en financiële diensten. BBB wil daarom dat binnen de Europese Unie een uniforme en scherpe investeringstoets wordt gehanteerd voor investeringen van buiten de Europese Unie in vitale infrastructuur. Daarnaast moeten we voorzichtiger zijn met gevoelige of hoogwaardige technologie die hier ontwikkeld wordt. BBB pleit voor aanscherping van de regelgeving om te voorkomen dat technologische kennis in buitenlandse handen valt wanneer Europese bedrijven actief zijn in het buitenland.

Defensiebeleid

 NAVO-samenwerking. Voor BBB blijft de NAVO ook in de toekomst het primaire defensiesamenwerkingsverband. De Verenigde Staten vormen de hoeksteen van de NAVO en garanderen de veiligheid van Nederland. Met een militair budget dat gelijk is aan 70% van alle NAVO-landen bij elkaar, zijn de Verenigde Staten onmisbaar voor het succes van de NAVO. De Verenigde Staten beschikken over vliegdekschepen, langeafstandswapens en satellietssystemen die essentieel zijn voor de effectiviteit van de NAVO. Een effectieve NAVO zonder de Verenigde Staten is ondenkbaar. BBB zet daarom in op versterking van het bondgenootschap. Dat begint ermee dat alle Europese lidstaten die lid zijn van de NAVO zo snel mogelijk ten minste aan de 2% norm voldoen.

 Defensiesamenwerking. BBB is tegen een Europees leger. De inzet van de Nederlandse krijgsmacht in welke hoedanigheid dan ook is een verantwoordelijkheid van Nederland zelf. BBB gaat nooit akkoord met de overdracht van zeggenschap over militaire eenheden aan de Europese Unie zonder dat het Nederlandse parlement daar uitdrukkelijk mee heeft ingestemd. BBB wil wel Europese defensiesamenwerking intensiveren om zo de Europese pijler binnen de NAVO te versterken. Dat is nodig om Europa in het geopolitieke krachtenveld een steviger positie te geven en om Europa tegen directe en indirecte (fysieke) bedreigingen te beschermen.

Allereerst bundelen we de krachten van Europese landen door gezamenlijk fors te investeren in onderzoek, ontwikkeling en capaciteiten. Daarnaast kopen we gezamenlijk militair materieel in. Momenteel doen lidstaten dit nog vaak individueel, wat resulteert in systemen die niet goed op elkaar aansluiten. Dit is inefficiënt en kostbaar. We werken toe naar defensiematerieel dat interoperabel is, waardoor verschillende wapensystemen kunnen samenwerken en munitie van verschillende fabrikanten die uitwisselbaar is. Verder moeten IT- en communicatiesystemen en de beveiliging daarvan worden geharmoniseerd. BBB is voorstander van beperkte operationele samenwerking binnen de Europese Unie, bijvoorbeeld voor veiligheidsmissies aan de randen van Europa. Verdere operationele samenwerking en afspraken over taakspecialisatie vinden plaats op vrijwillige basis, vergelijkbaar met de huidige samenwerking tussen de krijgsmachten van Nederland, Duitsland en België. Soortgelijke afspraken kunnen worden gemaakt met NAVO-partners buiten de Europese Unie, zoals het Verenigd Koninkrijk en Noorwegen. BBB kiest daarmee voor pragmatische defensiesamenwerking tussen gelijkgestemde lidstaten en NAVO-partners, met de noodzakelijke coördinatie vanuit, maar niet onder leiding van Brussel.

 Europese defensie-industrie. Versterking van de Europese defensie vereist een sterkere en meer onafhankelijke Europese defensie-industrie. BBB is daarom voorstander van substantiële investeringen om de ontwikkeling en opschaling van de Europese industrie te bevorderen. Ook moeten de toeleveringsketens voor de defensie-industrie worden gewaarborgd en moet de industrie meer langjarige zekerheid krijgen voor noodzakelijke investeringen. Om verdere groei van de Europese defensie-industrie mogelijk te maken, is het cruciaal dat ook investeringen uit de markt worden aangetrokken. Grote beleggers, pensioenfondsen en banken moeten (na jarenlang van misplaatst ontmoedigingsbeleid) worden geactiveerd om te investeren in de defensie-industrie. Dit vereist een betrouwbare langetermijnstrategie die producenten en investeerders duidelijkheid biedt. Als we de markt voldoende activeren, is er ook geen aanleiding gemeenschappelijke schulden voor defensiedoeleinden aan te gaan (zie ook: Hoofdstuk 7).

Het opbouwen van een sterke Europese defensie-industrie is een gezamenlijk doel, maar het zal gepaard gaan met botsende nationale belangen. Nederland moet ervoor waken dat de Nederlandse defensie-industrie wordt overschaduwd door de grote Franse defensie-industrie. Daarom pleit BBB voor een Hanzepakt met landen rond de Noordzee en de Baltische Zee. In dit samenwerkingsverband kunnen deze kleinere lidstaten tegenwicht bieden tegen de grotere lidstaten. Zo verdedigen we de gerechtvaardigde Nederlandse belangen op weg naar een sterke Europese defensie-industrie. Op termijn streeft BBB naar een gelijk speelveld op het gebied van defensie binnen de Europese Unie. Om de positie van de Nederlandse (maritieme) defensie-industrie op deze vrije markt te versterken, zijn snelle investeringen nodig in militaire productiecapaciteit, kennis, onderzoek en ontwikkeling. Op deze manier zorgen we ervoor dat de Nederlandse defensie-industrie in de toekomst een belangrijke pijler wordt binnen de Europese defensie-industrie.

 Cyberveiligheid en ruimte. Cyberaanvallen vormen een steeds grotere bedreiging voor Europese landen. Deze aanvallen kennen geen grenzen en kunnen zich snel en breed verspreiden, waardoor een gecoördineerd Europees beleid noodzakelijk en gewenst is. Door informatie te delen, gezamenlijke verdedigingsmechanismen te ontwikkelen en afschrikking te versterken, kunnen Europese landen samen een front vormen tegen cyberdreigingen. Daarnaast pleit BBB voor strategische Europese samenwerking op het gebied van veiligheid en defensie in de ruimte. Het in Noordwijk gevestigde Europese Ruimteagentschap (ESA) speelt daarbij een leidende rol.

Kritieke infrastructuur beschermen. Voor de Nederlandse kust bevindt zich een hoge dichtheid aan kritieke infrastructuur die kwetsbaar is voor ontwrichtende acties door vijandige staten. Hieronder vallen trans-Atlantische internetkabels en een uitgebreid netwerk van elektriciteitskabels, evenals de havens van Rotterdam, Amsterdam, Vlissingen en Schiphol. Vijandige acties tegen deze infrastructuur kunnen leiden tot ontregeling van de Europese samenleving. BBB pleit voor snelle pragmatische samenwerkingsinitiatieven gericht op de bescherming van deze infrastructuur, in samenwerking met partnerlanden binnen en buiten de Europese Unie, zoals het Verenigd Koninkrijk en Noorwegen.

 Actuele agressie tegen Oekraïne. BBB staat als een huis achter Oekraïne in de verdediging van haar soevereiniteit tegen de Russische invasie. BBB steunt de inwoners van Oekraïne niet alleen omdat het het juiste is om te doen, maar ook omdat het voortbestaan van Oekraïne in het belang is van de Nederlandse en Europese veiligheid. We leveren evenredige en effectieve steun voor de verdediging van Oekraïne. Dit doen wij samen met Europese lidstaten en NAVO-bondgenoten, waarvan we verwachten dat zij ook hun bijdrage leveren.

Het is niet aan de Europese Unie, maar aan Oekraïne zelf om de voorwaarden voor eventuele vredesbesprekingen en -onderhandelingen te bepalen. BBB steunt vredesonderhandelingen, maar niet tegen elke prijs. Als een inbreker je huis binnendringt, gepakt wordt en na een gevecht een compromis voorstelt, waarbij hij al je familiejuwelen mag houden, dan spreken we ook niet van een acceptabele uitkomst. Zolang Oekraïne in oorlog is, kan Oekraïne zeker niet toetreden tot de NAVO of de Europese Unie. Veiligheidsgaranties als onderdeel van een vredesverdrag zijn voor BBB wel bespreekbaar.

Veiligheidsbeleid

 Europese samenwerking en informatiedeling. Omdat criminaliteit niet stopt aan de grens is het van belang dat politie- en justitiële diensten van de lidstaten grensoverschrijdend samenwerken. BBB pleit daarom voor meer samenwerking en informatiedeling tussen de veiligheidsdiensten van de lidstaten. Verder is BBB voorstander van een uitbreiding van de capaciteit van Europol om politiediensten in de lidstaten beter te kunnen ondersteunen in de gezamenlijke strijd tegen de georganiseerde criminaliteit, ondermijning, cybercriminaliteit, kindermisbruik, uitbuiting en mensenhandel.

 Strijd tegen drugsmokkel. Grote georganiseerde drugsnetwerken vormen een groeiend probleem voor de Nederlandse en Europese veiligheid. Omdat drugs vaak via grote containerschepen wordt binnengesmokkeld, spelen havens in dit beleid een cruciale rol. BBB steunt dan ook de recent gestarte samenwerking tussen Europese havens en veiligheidsdiensten in de Europese havenalliantie en verdere publiek-private samenwerking op dit veiligheidsterrein.

 Strijd tegen terrorisme. De dreiging van terrorisme houdt in Europa aan. BBB is daarom voorstander van versterkte samenwerking tussen de Europese inlichtingen- en veiligheidsdiensten en asiel- en immigratiediensten. Kennis- en informatiedeling is hierbij cruciaal. Er dient verder effectief te kunnen worden opgetreden tegen haatpredikers en financiering van radicale instellingen vanuit het buitenland die gericht zijn op de destabilisering van de Europese samenleving.

Asiel- en migratie

Onze visie

De open grenzen en de sociale samenhang **staat op het spel** door decennia van falend Europees asiel- en migratiebeleid. BBB pleit voor een structurele wijziging in het asiel- en migratiebeleid door asielprocedures én -opvang volledig te verplaatsen naar 'veilige derde landen' buiten de Europese Unie. Hiermee worden kansarme asielzoekers ontmoedigd om de oversteek naar Europa te maken en wordt aan echte vluchtelingen een veilige route richting opvang geboden. Op deze manier beperken we de migratie drastisch en bepalen we zelf hoeveel en welke vluchtelingen we in Nederland opvangen.

Op korte termijn zijn daarnaast grote investeringen nodig in de versterking van de buitengrenzen. Ook moeten de procedures aan de buitengrenzen verder worden aangescherpt om mensen uit veilige landen eerder uit te wijzen. Verder dienen mensen bij de afwijzing van een asielaanvraag, daadwerkelijk Nederland te verlaten. Het is door het beleid van open grenzen, zachte procedures en falend terugkeerbeleid dat Europa zo aantrekkelijk is geworden. Daardoor hebben zovelen de gevaarlijke oversteek gemaakt en zijn velen daarbij gestorven. Duidelijkheid redt levens.

BBB wil dat landen meer grip krijgen op arbeidsmigratie binnen de EU. Ook moeten de schijnconstructies in de detachering worden aangepakt. Daardoor komen nu de meeste arbeidsmigranten van buiten de Europese Unie, Nederland binnen. BBB steunt regelingen die arbeidsmigratie van essentiële en theoretisch geschoolde migranten van buiten de Europese Unie mogelijk maken, maar is zeer kritisch op het binnenhalen van grote groepen ongeschoolde migranten. Tot slot wil BBB dat de studiemigratie in Nederland in balans wordt gebracht.

Asiel- en migratie

Belangrijke feiten

 Doelstellingen uit het Verdrag. De Europese verdragen beloven: “De Unie biedt haar burgers een ruimte van vrijheid, veiligheid en recht zonder binnengrenzen, waarin het vrije verkeer van personen gewaarborgd is in combinatie met passende maatregelen met betrekking tot controles aan de buitengrenzen, asiel, immigratie (..)”. BBB constateert dat deze belofte niet is nagekomen en wil dat er de komende jaren met dezelfde urgentie wordt gewerkt aan het asiel- en migratiebeleid als aan het klimaatbeleid de afgelopen jaren. Dit is noodzakelijk om de open grenzen in Europa te behouden en het verlies van sociale samenhang in Europa te beperken.

 Nieuwe asielaanvragen. In 2023 werden in de Europese Unie meer dan 1 miljoen asielaanvragen ingediend, waarvan 39.550 in Nederland. Door de grote toestroom en langdurige procedures worden migranten soms onder erbarmelijke omstandigheden opgevangen. Overvolle opvanglocaties en grote onzekerheid bij de asielzoekers zorgen voor grote problemen in heel Europa. Criminaliteit, overlast en misbruik van sociale voorzieningen nemen toe en met name veroorzaakt door asielzoekers uit veilige landen die geen kans hebben op een verblijfsvergunning.

 Terugkerende migranten. In 2022 keerde minder dan 20% van de afgewezen asielzoekers terug naar het land van herkomst. In ongeveer de helft van de gevallen gebeurde dit vrijwillig en in de andere helft gedwongen. In 75% van de gevallen was er sprake van ‘begeleide terugkeer’, onder meer met financiële ondersteuning. Dit maakt het Europese asielbeleid ongeloofwaardig, kostbaar en een uitnodiging voor levensgevaarlijke illegale migratie. Daarnaast ondermijnt het huidige beleid het draagvlak voor de opvang van echte vluchtelingen.

Instroom beperken

 Opvang in de regio. BBB wil dat mensen op de vlucht in eerste instantie worden opgevangen in de eigen regio - zoals Oekraïners worden opgevangen in Europa. Daartoe zal de Europese Unie afspraken moeten maken met landen in de regio. Het zal investeringen vergen om de vluchtelingen en ontheemden een waardig heenkomen te bieden - in lijn met onze Europese waarden. Ook dan is niet uit te sluiten dat een grote groep asielzoekers alsnog de oversteek naar Europa zal wagen. Opvang in de regio alleen zal daarom niet volstaan om grote migratiegolven naar Europa te beheersen.

 Versterken Frontex. BBB wil Frontex (het Europese agentschap dat de buitengrenzen bewaakt) meer bevoegdheden geven, het aantal manschappen vertienvoudigen en investeren in materieel en technologie. Hiermee ondersteunen we de zuidelijke lidstaten om gezamenlijk de buitengrenzen te beschermen. Daarnaast streven we naar uitbreiding van de samenwerking met landen in de regio, zodat Frontex vaker operaties kan uitvoeren buiten de Europese Unie. Tot slot krijgt Frontex een centrale rol bij het coördineren van de uitzetting en terugkeer van afgewezen asielzoekers.

 Bestrijden grondoorzaken. De bevolking van Afrika groeit naar verwachting van 1,4 miljard naar 2,4 miljard in 2050, en ruim 4 miljard in 2100. Zoveel monden kunnen alleen gevoed worden door hoogproductieve landbouw zoals wij die in Nederland kennen. BBB zet daarom in op kennisdeling met Afrikaanse landen als onderdeel van bredere strategische afspraken (zie ook: Hoofdstuk 6) om toekomstige voedselschaarste te voorkomen en welvaart te ontwikkelen met als doel om toekomstige migratiestromen te voorkomen. BBB beseft heel goed dat migratie en de leefbaarheid op het Afrikaanse continent hand in hand gaan. Daarnaast liggen er kansen op het gebied van klimaat en energie in een versterkte samenwerking met de Afrikaanse landen (zie ook: Hoofdstuk 2).

Procedures

 Wijzigen van asielrecht. In Nederland zijn we niet volledig vrij om ons eigen asielrecht vorm te geven. We zijn gebonden aan het VN-vluchtelingenverdrag, het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens, de regels van de Europese Unie en de rechterlijke uitspraken die hieraan nader invulling geven. In een recente studie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken wordt geconstateerd dat in “deze regelgeving en de daaruit voortvloeiende jurisprudentie te weinig aandacht is voor de uitvoerbaarheid”. Ook wordt gewezen op de steeds “strakkere interpretatie” van rechters die de speelruimte van lidstaten verder beperkt.

BBB pleit voor spoedige verandering van de wettelijke kaders die noodzakelijk zijn om de politiek weer grip te geven op migratie. Dat is bovendien een realistisch en uitvoerbaar streven, want BBB wordt hierin gesteund door een brede coalitie van grote rechtse en middenpartijen binnen Europa.

 Externe asielprocedures. Om het aantal asielzoekers structureel te beperken is een grote omslag in het asielbeleid nodig: wat betreft BBB worden in de toekomst alle asielprocedures uitgevoerd in een ‘veilig derde land’ buiten de Europese Unie. Dat betekent dat zowel de beoordeling als de opvang in dit veilige derde land plaatsvindt. Concreet kan hierbij worden gedacht aan landen zoals Moldavië, Georgië en Rwanda. Binnen Europa is er brede steun voor dit plan om de asielprocedures voortaan extern te organiseren. Zo heeft Italië al een overeenkomst met Albanië, en overwegen Oostenrijk en Denemarken een soortgelijke aanpak.

Het is voor BBB topprioriteit om in Europees verband uitvoering te geven aan deze plannen. Door de asielprocedure volledig extern te organiseren, zal de toestroom van kansarme vluchtelingen drastisch dalen. Daarmee komt een einde aan de ondraaglijke situatie op de Middellandse Zee. Echte vluchtelingen wordt ondertussen een veilig heenkomen geboden. BBB wil daarom dat de Europese wetgeving zo snel mogelijk wordt aangepast om externe opvang mogelijk te maken en dat de onderhandelingen met veilige derde landen alvast worden opgestart.

 Aanscherping asiel- en migratiepact. Terwijl wordt gewerkt aan de voorbereidingen voor het extern organiseren van de asielprocedure, moet het voorstel voor een Europese asiel- en migratiepact verder worden aangescherpt. Allereerst dienen de regels eerder in werking te treden dan nu gepland is. De regels worden pas in 2026 van kracht en tot die tijd zullen nog veel mensen de oversteek proberen te wagen. Daarnaast dient de ‘versnelde procedure’ voor asielzoekers uit veilige landen te worden uitgebreid. Op dit moment geldt de versnelde procedure voor mensen uit landen waarvan tachtig procent van de aanvragen wordt afgewezen. BBB wil dat de versnelde procedure van toepassing wordt voor mensen uit landen waar minder dan de helft van de aanvragen wordt toegewezen.

BBB wil verder dat de mogelijkheid om informatie over asielzoekers te delen tussen nationale immigratiediensten wordt verruimd. Dit om te voorkomen dat asielzoekers in meerdere landen asielaanvragen doen of identiteitsfraude plegen. Tot slot wil BBB aanvullende onderzoeksbevoegdheden om sneller vast te stellen of een asielzoeker recht heeft op asiel.

 Echt terugkeren. De huidige situatie waarbij slechts een kwart van de afgewezen asielzoekers terugkeert is onhoudbaar. BBB pleit daarom voor een snelle verruiming van de mogelijkheden voor terugkeer. Om terugkeer te vergemakkelijken, zal ook blijvend moeten worden geïnvesteerd in de betrekkingen met herkomstlanden en transitlanden. In gevallen waar herkomstlanden niet meewerken aan terugkeer, moet worden gezocht naar financiële drukmiddelen om het terugnemen van afgewezen asielzoekers af te dwingen. Tot slot moeten afgewezen asielzoekers eenvoudiger onder besloten toezicht kunnen worden gesteld om te voorkomen dat zij in de illegaliteit verdwijnen.

 Beperkte hervestiging. BBB wil de asielprocedure volledig extern organiseren in een veilig derde land buiten de Europese Unie. Daardoor worden in beginsel geen asielzoekers (anders dan uit de Europese regio) binnen Europa opgevangen. In de praktijk kunnen er afspraken met het gastland worden gemaakt om een uiterst beperkt aantal asielzoekers alsnog in Europa zelf op te vangen. Dit wordt ‘hervestiging’ genoemd. Beperkte hervestiging is een gecontroleerde vorm van migratie waarbij Nederland grip heeft op het aantal en type asielzoekers dat wordt toegelaten. Zo kan Nederland bijvoorbeeld besluiten om alleen mensen op te vangen die persoonlijk vervolgd worden (om religieuze, politieke of etnische redenen) én een hoge kans hebben op succesvolle integratie.

 Verdeling van asielzoekers. BBB is, net als in Nederland, tegen een Europese spreidingswet voor de verdeling van asielzoekers. In de toekomstvisie van BBB is verplichte herverdeling dan ook niet nodig omdat de asielprocedure en -opvang volledig buiten de Europese Unie plaatsvindt. Tótdat de asielprocedures volledig extern zijn georganiseerd in veilige derde landen, staat BBB constructief tegenover een solidariteitsregeling zoals opgenomen in het laatste asiel- en migratiepact. Deze regeling ontlast met name de zuidelijke lidstaten (waar de meeste asielzoekers binnenkomen) en biedt ruimte aan populaire migratielanden zoals Nederland om opvang ‘af te kopen’.

 Dublinverordening. Op grond van de Dublinverordening is het land waar de asielzoeker binnenkomt verantwoordelijk voor de asielprocedure. In de praktijk betekent dit dat de verantwoordelijkheid voor het merendeel van de asielaanvragen bij een klein aantal lidstaten ligt. De Dublinverordening zal worden vervangen door de nieuwe Asiel- en migratiebeheerverordening, waarmee de last van asielprocedures wordt verdeeld zoals hierboven besproken. Totdat de nieuwe wetgeving van kracht wordt, pleit BBB voor de strikte naleving en handhaving van de Dublinverordening.

 Opt-out en mini-Schengen. De urgentie om tot een fundamenteel ander asielbeleid te komen wordt breed gedeeld in de samenleving. Daarom pleit BBB voor het starten van een proces tot een 'opt-out', zoals Denemarken eerder heeft bedongen. Met deze stok achter de deur zetten we druk om de asielprocedures op korte termijn extern te organiseren in veilige derde landen. Ook houden we hiermee druk op verdere hervormingen van het Europese asiel- en migratiebeleid. Gelijktijdig moeten ook gesprekken worden gestart over een 'mini-Schengen'. Dat betekent dat een groep landen binnen het Schengengebied (buiten)grenscontroles invoert om de landen binnen deze groep tegen migratiegolven te beschermen.

Misbruik

 Misbruik van Schengen. BBB is voorstander van het aanscherpen van de opschortingsmogelijkheden in de visumvrije regeling die de Europese Unie op dit moment heeft met 61 niet-EU-landen. Hierdoor kan effectiever worden opgetreden tegen criminaliteit, mensensmokkel en ongewenste migratie.

 Mensensmokkel en NGO's. Georganiseerde smokkelnetwerken moeten met alle middelen worden aangepakt. Ook niet-gouvernementele organisaties (NGO's) die momenteel de oversteek van deze mensensmokkelaars faciliteren en daarmee hun businessmodel in stand houden, zijn medeplichtig aan mensensmokkel en moeten dienovereenkomstig worden gestraft.

 Migratie als wapen. BBB wil dat de Europese Unie hard en gezamenlijk optreedt tegen het gebruik van migratie als wapen in 'hybride oorlogsvoering'. Wanneer migranten op grote schaal worden misbruikt door autoritaire regimes, zoals bijvoorbeeld Belarus en Rusland, met als doel de Europese Unie te destabiliseren, is Europese solidariteit vereist. Daarnaast moet de getroffen lidstaat de mogelijkheid krijgen om tijdelijk alle asielaanvragen stop te zetten.

Arbeids- en studiemigratie

 Arbeidsmigratie binnen de Europese Unie. Het vrij verkeer van diensten en personen binnen de Europese Unie is een belangrijk principe, maar het brengt ook uitdagingen met zich mee. Oost- en Zuid-Europese landen ervaren een grote uitstroom van arbeidskrachten vanwege beter betaalde banen in het westen en noorden van de Europese Unie. Tegelijkertijd hebben Noord- en West-Europese landen beperkte controle over de instroom van arbeidskrachten. Het recht op vrij verkeer van personen belemmert de mogelijkheden van lidstaten om arbeidsmigratie te reguleren. BBB erkent deze problemen en pleit voor meer mogelijkheden voor nationale sturing van Europese arbeidsmigratie.

 Arbeidsmigratie van buiten de Europese Unie. Het Europese bedrijfsleven kampt met aanzienlijke tekorten aan technisch geschoolde werknemers. BBB staat daarom achter de Europese regeling die het eenvoudiger maakt om theoretisch geschoold personeel van buiten de Europese Unie aan te trekken. Voor praktisch geschoold personeel geeft BBB de voorkeur aan immigratie binnen de Europese Unie om de sociale druk van immigratie niet verder te vergroten. Als er binnen de Europese Unie onvoldoende personeel beschikbaar is, staat BBB open voor verkenning van zeer beperkte, gerichte arbeidsmigratie in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven, met aandacht voor de impact op sociale voorzieningen en de woningmarkt.

 Misstanden in detachering en arbeidsomstandigheden. Werknemers van buiten de Europese Unie werken vaak op detacheringbasis in Nederland. Dit betreft vaak schijnconstructies die worden gefaciliteerd door uitzendbureaus in Oost-Europa. BBB pleit voor aanscherping van de regels en strengere controle om misbruik van het vrij verkeer van personen tegen te gaan. Daarnaast moet worden opgetreden tegen structurele problemen met betrekking tot huisvesting en arbeidsomstandigheden van arbeidsmigranten. Hiervoor is verbeterde samenwerking tussen arbeidsinspecties noodzakelijk en waar nodig moet het mandaat van de Europese arbeidsmarktautoriteit worden uitgebreid.

 Grip op studiemigratie. Het is een groot goed dat Nederlandse studenten kunnen studeren aan universiteiten in andere landen van de Europese Unie. Het is echter belangrijk dat het aantal inkomende en uitgaande studenten in balans is. Op dit moment is die balans niet optimaal. Dat leidt tot druk op onderwijsinstellingen en bijvoorbeeld op de studentenhuisvesting. Om deze balans te herstellen, is het nodig om het recht op studiefinanciering voor niet Nederlandse studenten te beperken (dit recht ontstaat nu al bij 8 uur werk). Ook moet worden opgetreden tegen het 'stapelen' van verschillende nationale financiële regelingen voor studenten.

Monetair, financieel en begrotingsbeleid

Onze visie

De euro **staat op het spel** door gebrekkige begrotingsdiscipline, gemeenschappelijke schulden en ruimhartig monetair beleid. Hierdoor beweegt de muntunie richting een 'transferunie' waarin structurele hervormingen, vooral in de zuidelijke lidstaten, uitblijven. Op de lange termijn ondermijnt dit het onderlinge vertrouwen en de solidariteit tussen de eurolanden. Daarom pleit BBB voor strikte naleving van begrotingsregels en is BBB tegen gemeenschappelijke schulden. Alleen zo kunnen we garanderen dat de monetaire samenwerking in de toekomst houdbaar blijft.

BBB wil dat de Europese Centrale Bank (ECB) zich focust op haar kerntaak: het bewaken van prijsstabiliteit en het beheersen van inflatie. Daarom moeten grootschalige opkoopprogramma's uit het verleden snel worden afgebouwd. Ook moet de ECB stoppen met het voeren van kostbare klimaatpolitiek. BBB ziet grote kansen in het verdiepen van de kapitaalmarktunie om de innovatie- en concurrentiekracht van de Europese Unie te vergroten. BBB is tegen een Europees depositogarantiestelsel vanwege de risico's voor Nederlandse belastingbetalers.

BBB is kritisch op de voortdurende stijging van de Europese begroting en uitgaven, maar erkent ook de noodzaak van investeringen in grensbewaking, defensie en innovatie in de komende jaren. BBB verzet zich tegen voorstellen om de Europese Unie meer bevoegdheden te geven om zelf 'belastingen' te innen via de 'eigen middelen'. Tot slot moeten structurele problemen in de verantwoording van uitgaven door de Europese Unie worden aangepakt.

Monetair, financieel en begrotingsbeleid

Begrotingsbeleid

 Handhaving begrotingsregels. Handhaving van begrotingsregels is essentieel voor de stabiliteit van de muntunie. Het idee achter de muntunie is dat de euro sterk genoeg moet zijn voor alle lidstaten. Dit vereist dat alle lidstaten zich (via hervormingen) richten op financieel beleid met een staatsschuld van maximaal 60% en een begrotingstekort van maximaal 3%. De nieuwe begrotingsregels geven lidstaten meer flexibiliteit om dit doel naar eigen inzicht te bereiken, maar door deze flexibilisering dreigt de begrotingsdiscipline te verslappen. Dit moet worden voorkomen. BBB pleit daarom voor een krachtige uitbreiding van handhavingsmechanismen bij overtreding van deze regels, bijvoorbeeld door de toegang tot fondsen te beperken of het opschorten van stemrechten van landen die de regels niet naleven.

 Gemeenschappelijke schulden. In mei 2020 is de Europese Unie gemeenschappelijke schulden aangegaan om landen te ondersteunen bij de gevolgen van de coronacrisis. Het zou hier om een eenmalige uitzondering gaan. Intussen klinken er steeds vaker geluiden om opnieuw gezamenlijk de kapitaalmarkt op te gaan. BBB verzet zich tegen nieuwe gemeenschappelijke schulden, waarvan de risico's door economisch stabiele landen zoals Nederland worden gedragen. Gemeenschappelijke schulden verminderen daarnaast de noodzaak voor lidstaten om structurele hervormingen door te voeren en ondermijnen daarmee het vertrouwen in de monetaire samenwerking. BBB wil dat het huidige coronaherstelfonds - waarmee in verschillende lidstaten bovendien blijkt te zijn gefraudeerd - zo snel mogelijk wordt afgebouwd. BBB is voorstander van forse investeringen in de Europese defensie-industrie door lidstaten. BBB is echter tegen pogingen om voor deze investeringen gezamenlijk schulden in Europees verband aan te gaan.

 Transferunie en uitbreiding. Terwijl de noodzakelijke nationale hervormingen uitblijven, beweegt de eurozone zich steeds meer in de richting van een transferunie. Dit betekent dat de zwakkere lidstaten langdurig ondersteuning krijgen van de sterkere landen zoals Nederland. Dit gebeurt door het aangaan van gemeenschappelijke schulden, structurele steun uit structuurfondsen en het oopkoopbeleid van de ECB. BBB pleit voor grote terughoudendheid bij deze kapitaaloverdracht 'door de achterdeur' die het vertrouwen in de monetaire samenwerking ondermijnt. Bij een eventuele uitbreiding van de Europese Unie dient de bijna automatische toetreding tot de eurozone te worden losgelaten.

Monetair beleid

 Terug naar de kernopgave. De Europese Centrale Bank (ECB) heeft het mandaat om prijsstabiliteit te bewaken en inflatie te bestrijden, en dient zich daarop te concentreren. BBB is daarom kritisch op de grote opkoopprogramma's van de laatste jaren. Daarbij zijn op grote schaal leningen van banken aan bedrijven en overheden door de ECB opgekocht, om zo ruimte voor nieuwe financiering te creëren. BBB pleit voor een snelle afbouw van deze opkoopprogramma's en wil dat dit instrument in de toekomst niet meer wordt ingezet. Opkoopprogramma's brengen niet alleen grote financiële risico's met zich mee voor de stabiliteit van de euro, maar staan ook structurele hervormingen in de lidstaten in de weg. Dit ondermijnt het vertrouwen in de monetaire samenwerking.

 Politisering ECB. De ECB heeft eigenhandig besloten dat zij een bijdrage moet leveren aan het behalen van de Europese klimaatdoelstellingen. Dat doet de ECB door het aankopen van groene obligaties als onderdeel van opkoopprogramma's en door klimaatoverwegingen mee te wegen in haar monetaire beleid. BBB wil dat de ECB stopt met het voeren van deze klimaatpolitiek. Ten eerste treedt de ECB hiermee buiten haar mandaat. Ten tweede ontbreekt het aan democratische controle omdat de ECB onafhankelijk opereert en geen verantwoording hoeft af te leggen aan het Europees Parlement of de lidstaten. Ten derde leidt klimaatpolitiek af van de kernopgave van de ECB om prijsstabiliteit te bewaken en inflatie te beheersen.

BBB maakt zich grote zorgen over berichten dat binnen de ECB een dwingende 'woke-cultuur' zou heersen. Als gevolg daarvan voelen medewerkers zich beperkt om vrij en kritisch te spreken. Samen met de klimaatpolitieke activiteiten doet dit verder afbreuk aan het vertrouwen in de onafhankelijkheid van de ECB. Ook ondermijnen deze berichten het vertrouwen in de bredere monetaire samenwerking.

 Risico's digitale euro. De ECB en de Europese Commissie werken aan de voorbereiding van een digitale euro. Een digitale euro kan het betalingsverkeer goedkoper maken, een platform zijn voor digitale innovaties en de rol van de euro in internationale transacties versterken. Tegelijkertijd kleven er grote beveiligings- en privacyrisico's aan de digitale euro. BBB staat daarom kritisch tegenover de digitale euro. De borging van de veiligheid en de vertrouwelijkheid van transacties zijn voor BBB voorwaarde om de invoering van een digitale euro in overweging te nemen. Daarnaast mag de invoering van een digitale euro niet leiden tot het verdwijnen van contant geld of het gebruik van contant geld ontmoedigen. BBB is positief over de uitrol van het Nederlandse online-betaalsysteem (iDeal) op Europese schaal.

 Contant geld borgen. Veel mensen en bedrijven maken gebruik van pinbetalingen en andere digitale betalingsmogelijkheden. Tegelijkertijd blijven er veel mensen en bedrijven die de voorkeur geven aan contante betalingen. Wat BBB betreft moet het gebruik van contant geld mogelijk blijven en wettelijk blijvend worden geborgd. Daarbij moeten praktische en werkbare voorwaarden worden gehanteerd om witwassen en terrorismefinanciering tegen te gaan.

Kapitaalmarkt- en bankenunie

 Verdieping van de kapitaalmarktunie. Private investeerders ervaren momenteel belemmeringen om over de grens te investeren. Daardoor zijn Europese bedrijven vaker afhankelijk van traditionele banken dan bedrijven in de Verenigde Staten. Bovendien worden er in Europa minder risicovolle investeringen gedaan in bijvoorbeeld start-ups. BBB pleit daarom voor verdere ontwikkeling van de Europese kapitaalmarktunie. Dit houdt in dat regels voor financiële instellingen worden vereenvoudigd en geharmoniseerd, waardoor zij gemakkelijker grensoverschrijdend kunnen opereren. De verdieping van de kapitaalmarktunie impliceert ook de harmonisatie van nationale regelgeving, zoals faillissements- en ondernemingsrecht, om zo een meer uniform en gunstig zakelijk klimaat te creëren in Europa.

De verdieping van de kapitaalmarktunie kan snel van start gaan met een flexibele en vrijwillige ‘kopgroep’ van gelijkgestemde landen (zie ook: Hoofdstuk 1). Lidstaten die op dit punt niet willen samenwerken, zijn daartoe niet verplicht maar kunnen op een later moment vrijwillig aansluiten.

 Voltooiing van de bankenunie. De huidige bankenunie bestaat uit gemeenschappelijk toezicht op banken en een zogenaamd ‘afwikkelmechanisme’ voor omvallende banken. Wat ontbreekt, is een depositogarantiesysteem waarmee de spaargelden van consumenten door alle Europese banken gezamenlijk worden beschermd. Hiermee wordt het risico op een domino-effect en een financiële crisis beperkt. Het betekent ook dat in geval van nood de Nederlandse belastingbetaler garant staat voor een spaarder in een ander euroland. Een bankenunie draagt bij aan de stabiliteit van de eurozone, maar vereist ook onderling vertrouwen dat banken en overheden in andere eurolanden goed zijn georganiseerd. Dat is op dit moment niet het geval. BBB kan daarom niet akkoord gaan met een gemeenschappelijk depositogarantiesysteem zonder dat de Nederlandse belastingbetaler hierbij wordt ontzien. BBB blijft daarom voor afgestemde nationale depositogarantiestelsels die spaarders in elke lidstaat gelijke bescherming bieden.

 Witwassen en terrorismefinanciering. Banken zijn een belangrijke partner in het bestrijden van financiële criminaliteit, zoals ondermijning, witwassen en terrorisme. BBB vindt het goed dat de regels op dit gebied gelijk worden getrokken voor alle lidstaten door een Europese verordening. Ook steunt BBB de aanpak van internationale witwasconstructies en financiering van terrorisme door het Europees antiwitwasagentschap. Wel blijft BBB kritisch op het verder verzwaren van deze taken, die in principe bij de overheid thuishoren. Ook verlangt BBB van banken dat ze niet meer eisen stellen en/of gegevens opvragen dan nodig is om aan de wettelijke verplichtingen te voldoen. Het is belangrijk dat het middel niet erger wordt dan de kwaal en de financiële dienstverlening aan consumenten, maatschappelijke organisaties en bedrijven niet wordt beperkt.

Europese begroting en belastingen

 Europese begroting en fondsen. BBB is kritisch op de voortdurende stijging van de Europese begroting en de toenemende administratieve kosten van de EU. Wel ondersteunt BBB aanvullende fondsen op specifieke terreinen waar directe actie vereist is, zoals investeringen in Frontex. Voor de komende periode pleit BBB ervoor om naast de fondsen voor landbouw- en plattelandsontwikkeling prioriteit te geven aan fondsen die het concurrentievermogen en innovatie stimuleren, en de defensie en veiligheid van de Europese Unie versterken.

BBB streeft naar een kritische herziening van de structuurfondsen, die van een tijdelijke maatregel zijn veranderd in een structureel herverdelingsmechanisme en daarmee bijdragen aan de verschuiving naar een 'transferunie'. Structuurfondsen uit het Europees cohesiebeleid dienen veel gericht te worden ingezet om de concurrentiekracht en innovatieve infrastructuur te versterken, met als doel de Europese werkgelegenheid en economische groei van regio's en provincies op lange termijn te ondersteunen.

 Eigen middelen en belastingen. Het heffen van belastingen door de Europese Unie is onder de huidige Europese verdragen niet toegestaan. Dit is een nationale bevoegdheid en dat moet zo blijven. BBB is daarnaast zeer kritisch op de uitbreiding van de 'eigen middelen'. Het gaat hier om heffingen die de Europese Unie kan ontvangen in verband met de bescherming van de interne markt, zoals douanetarieven op geïmporteerde producten. BBB is tegen de ingevoerde Europese plastic-taks en tegen het voorstel voor een Europese belasting op financiële transacties.

Bijna 140 andere landen hebben overeenstemming bereikt over een minimum vennootschapsbelasting van vijftien procent voor grote bedrijven. BBB steunt deze brede internationale afspraken, die voorkomen dat bedrijven hun winst verplaatsen naar landen met een laag belastingtarief. Deze afspraken zijn verder uitgewerkt in Europese regelgeving. Lidstaten blijven daarbij echter zélf verantwoordelijk voor het innen van belastingen. Het is belangrijk dat dit zo blijft en dat de Europese Unie geen rol krijgt bij het innen van belastingen.

 Europese Rekenkamer. Er zijn structurele problemen met betrekking tot de verantwoording van de uitgaven van de Europese Commissie. De Europese Rekenkamer heeft de begroting al vier jaar op rij afgekeurd vanwege geconstateerde fouten. Met name de fouten bij uitgaven uit de fondsen voor regionale ontwikkeling (voor publieke en maatschappelijke organisaties), en het cohesiefonds (voor landen met een gemiddeld laag inkomen), evenals het sociale fonds (voor sociale werkgelegenheid, sociale zaken, onderwijs en vaardigheden) blijken problematisch. Fouten in deze solidariteitsfondsen ondermijnen het onderlinge vertrouwen tussen lidstaten en het vertrouwen van Nederlanders in de EU. Meer zorgvuldigheid in de verantwoording van de uitgaven van Europees publiek geld is daarom dringend vereist.

BOERBURGERBEWEGING.NL